

LEEUWARDER VLEGEBASIS BEDIENT ZICH VAN VELE TRUCS

NOVEMBER 2022

NEEM MEE ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN liwwadde

ALTERNATIEVE LOCATIES AZC NU TOCH IN BEELD

Ferelena Schipper
WETEN WAAR JE
GOED IN BENT
PAG 3

Jolanda van Dijk
NIEMAND VERLAAT
DE WINKEL ZONDER
CADEAU **PAG 4**

André Keikes
EEN TRAP VOOR OF
EEN TRAP NA
PAG 10

Vliegende Hollander
TRENDS? OUWE
WIJN IN NIEUWE
ZAKKEN **PAG 17**

Tom van Mourik
TOEN WIJ NOG
ROOKTEN
PAG 18

DOUWSTRA (CDA) HAD GEEN BOODSCHAP AAN CORONABELEID DE JONGE (CDA)

MANNING
Uitvaartzorg

058 - 844 83 65 | www.manninguitvaartzorg.nl

Met liefde geregeld

PERSOONLIJK INTERIEURADVIES

Maak een afspraak voor een **Design Date** en ontvang onze gratis stijlguides.

DE BOER

WOONPROFESSIONALS LEEUWARDEN

SCHRANS 131 | 8932 ND LEEUWARDEN
WWW.WOONPROFESSIONALDEBOER.NL

Vrijdag 2 december 2022 | 20.15 uur | Doopsgezinde Kerk Leeuwarden
Entree € 25,- | Kaartverkoop: www.harmonie.nl

Luthers Bach ensemble & 3 solisten Bach op het boerenerf en in het koffiehuis

- Johann Sebastian Bach (1685-1750)
- Bauernkantate 'Mer hahn en neue Oberkeet' BWV 212
 - Kaffeeekantate 'Schweigst stille, plaudert nicht' BWV 211

Marc Pantus – bas
Elvire Beekhuizen – sopraan
André Pérez Muñoz – tenor
Regie: Marc Pantus

Barokorkest Luthers Bach Ensemble o.l.v. Tymen Jan Bronda

Een avond met twee humoristische en vrolijke wereldlijke cantates van grootmeester Bach

www.appassionata-leeuwarden.nl

Woensdag 14 december 2022 | 20.15 uur | Doopsgezinde Kerk Leeuwarden
Entree € 25,- | Kaartverkoop: www.harmonie.nl

Meri Khojayan, viool & Robert Poortinga, piano Hartverwarmende melodieën

- Komitas Vardapet (1869-1935) – selectie van 5 werken
- Ralph Vaughn Williams (1872-1958) – The Lark Ascending
- Sergei Prokofiev (1891-1953) – 5 melodieën op.94a
- Edward Elgar (1891-1953) – Viool sonate

Een avond met o.a. de hartverwarmende grote sonate van Elgar en het briljante werk van Vaughan Williams: de leeuwerik met zijn uitbundige zang.

www.appassionata-leeuwarden.nl

IK DOE

Advertorial

WAAR IK **BLIJ** VAN WORD EN SPRING IN HET DIEPE

'Ik ben negentien, maak mijn plannen helemaal alleen en investeer mijn eigen geld.' Deze maand gaat Ferelena Schipper met haar Bar-Bike van start. Met haar splinternieuwe onderneming, een mobiele koffiekraam, brengt ze koffie, thee en andere versnaperingen aan de man en vrouw. 'Ik sta in het centrum bij winkeliers voor de deur, maar je kunt me ook gewoon inhuren.'

De jonge ondernemer barst van de plannen die ze uit concurrentieoverwegingen nog even voor de borst houdt. Maar de Bar-Bike is een van de plannen waarmee ze voluit de boer op gaat. 'Het draait niet alleen om het runnen van een onderneming; ik wil ook een voorbeeld zijn voor andere jongeren die iets willen starten.' Hoe ze het aanpakt? In het kort: goed nadenken (niet te lang) en doorgaan (tempo maken). 'Van jongs af aan loop ik rond met plannen en ideeën om iets te ondernemen. Deze zomer verkocht ik ijsjes op een varende boot. Zoiets past precies bij mij: praten met klanten en iets verkopen. Ik dacht: hoe kan ik iets bedenken zonder afhankelijk te zijn van het weer? Dat is de Bar-Bike geworden, waar overigens het assortiment wordt afgestemd op de seizoenen. Als het regent kun je een parapluutje bij mij kopen en als het warm is wellicht een ijsje.'

Ferelena Schipper wil haar talenten aanspreken. 'Je moet weten waar je goed in bent. Ik ben goed in het oplossen van problemen. Welke opleiding ik heb gehad? Dat vind ik een gekke vraag. Opleiding zegt niks over je ambitie

en wat je kunt bereiken. Ik heb mbo-2 handel en ondernemen gedaan aan het Friesland College Niet afgemaakt. Ik merkte al snel dat ik de praktijk leuker en spannender vind.'

Met al haar enthousiasme voor het ondernemen gaat Ferelena zeker niet over een nacht ijs. Over de Bar-Bike is goed nagedacht, en, nog belangrijker, gespaard. 'Ik heb bijna al mijn inkomsten opzij gelegd. Ik leefde van 70 euro per week, de rest spaarde ik voor de investering in de Bar-Bike. Feesten en uitgaan deed ik toch al bijna niet. De Bar-Bike is nu bijna klaar om de weg op te kunnen.' De gemeente is akkoord met het nieuwe fenomeen. Het opzeggen van de baan was even een momentje. 'Het was een pittige functie met verantwoordelijkheid.

Toch vond ik dat ik moest kiezen. De focus moest liggen op de Bar-Bike, met een baan erbij werd ik te veel afgeleid. Nu kan ik nog kiezen. Ik zit nergens aan vast. Ik heb nog niet veel vaste lasten. Ik moest dit gewoon nu doen!'

Ze schafte in Groningen een bakfiets aan en liet bij Hout van Bob platen zagen voor de aankleding en inrichting. 'De Bar-Bike is een hele grote mobiele bar. De mannen van Hout van Bob hebben me heel goed geholpen en zaagden alles precies op maat. Daarna kon ik schuren, verven en lakken. Het is geen elektrische bakfiets, maar de fiets trapt niet zwaar. In de bar is het koffiezetapparaat Jura E8 gemonteerd voor negen soorten koffie en toebehoren. Het apparaat kan ik met mijn telefoon bedienen.'

Klein, geconcentreerd beginnen en het bijhouden van een zorgvuldige boekhouding is volgens Ferelena Schippers het begin van het succes. Op Instagram (barbike_leeuwarden) toont ze aan de wereld het wordingsproces van haar onderneming. Vader helpt met de bouw van de kraam en moeder ondersteunt af en toe op straat. 'De prijslijsten van alle restaurants in de stad heb ik goed bekeken. Ook bij veel winkeliers ben ik langsgeweest. Bij een groot aantal ben ik welkom en in ruil voor een bakje mag ik daar mijn stekker in het stopcontact steken. In de toekomst wil ik een professionele accu dan ben ik geheel onafhankelijk, daar ga ik voor sparen, zodat ik de stad in kan trekken om een lekker kopje koffie te schenken. Mijn favoriete bakje? Latte met sojamelk en een beetje suiker. Volg mij op Instagram, want regelmatig presenteer ik een verrassing. Zo ondernemend moet je zijn.'

'Nu kan ik nog kiezen. Ik zit nergens aan vast'

Het Stadsblad Liwwadders (sinds 1998) wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Lisanne van der Ploeg, Henk Weiland, Luuk Inberg, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie, Titus Oomes (verspreiding) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten (zie op pagina 5). Daarnaast wordt de krant geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter, Instagram (Roosmarijn Haring) en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentieverkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaars serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl Stadsblad Liwwadders wordt gedrukt bij Flevodruk in Harlingen.

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJEENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

‘Er is bijna niemand die zonder een aankoop onze mooie winkel verlaat’

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

‘Toffe Zaken is een heel gezellige winkel met bijzondere medewerkers. Jolanda laat iedereen in zijn waarde en daardoor is de sfeer hier ontspannen.’ Stagiair Naud is maar wat te spreken over Toffe Zaken, een winkel die in het hart van Grou een stevige positie heeft ingenomen. Jolanda van Dijk neemt de complimenten geamuseerd in ontvangst. ‘Het is niet zomaar wat. We werken er met z’n allen hard voor om deze winkel, of beter, dit project te laten slagen.

Jolanda van Dijk: ‘Het mooie van deze winkel is het directe contact met klanten. Die zoeken iets voor een verjaardag of feest of neuzen rond zonder een bepaald doel en proeven de sfeer. Ze zien onze medewerkers aan het werk in de winkel en de werkplaats. Allemaal doen ze actief mee in de dienstverlening, zoals de verkoop. We beginnen de dag meestal met een wandeling met hond Bink, die ook grote waarde heeft binnen dit project.’

Plezier staat voorop bij deze uiteindelijk toch professionele onderneming. Jolanda van Dijk kent de klappen van de zweep in het sociale domein. Vijfendertig jaar lang werkte ze in de dagbesteding bij de zorgorganisatie Alliade. ‘Die baan heb ik nog een tijdje naast de winkel aangehouden. Na rijp beraad besloot ze zich te focussen op wat ze het liefste doet: kwaliteit leveren op kleine, overzichtelijke schaal. Dat werd Toffe Zaken aan de Gedempte Haven, de looproute van het centrum van Grou naar het Pikmeer en Theehuis.

‘Uit de medewerkers moet je zonder druk zoveel mogelijk proberen te halen. En dat doen we in een aangename, veilige omgeving. Dat is mijn streven met Toffe Zaken. Het is mooi om te zien dat ze stappen maken. Ik kijk daarbij wie wat kan (leren) en op welke manier. We betrekken de medewerkers bij zoveel mogelijk zaken. Zo gaan we wel gezamenlijk naar de groothandel, waar ze advies mogen geven over wat we inkopen en showen ze bijvoorbeeld nieuwe sjaals of andere producten op de socials. Daarnaast draaien ze ook zoveel mogelijk mee in het hele proces.’ Heel graag zou Jolanda de activiteiten uit willen breiden met het schenken van thee en koffie voor de klanten. Daarin liggen juist ook voor haar medewerkers weer kansen.

Momenteel werken er drie medewerkers in de dagbesteding, een aantal dat Van Dijk nog wel graag zou willen verhogen naar zes of acht. ‘Om dat voor elkaar te krijgen is nog niet zo eenvoudig. De beoordelende instanties verlangen nogal wat papierwerk om dat voor elkaar te krijgen. Als

TOFFE ZAKEN IS NIET EEN GEWONE WINKEL, AL ZOU JE DAT BIJ BINNENKOMST WEL DENKEN. HET IS EEN PROFESSIONELE CADEAUWINKEL WAAR MENSEN MET AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT, REKENING HOUDEND MET HUN CAPACITEITEN, VOLUIT AAN DE SLAG KUNNEN. TOFFE ZAKEN IS EEN HIPPE CADEAU & LIFESTYLE WINKEL MET EEN VERRASSENDE MIX VAN BEKENDE MERKEN EN PRODUCTEN UIT EIGEN WERKPLAATS. BIJ TOFFE ZAKEN MAKEN ZE BIJVOORBEELD SIERADEN, VOETENBADJES EN ANDERE SNUISTERIJEN DIE ORIGINEEL ZIJN EN GOED AANSLUITEN BIJ HET ASSORTIMENT IN DE WINKEL. DAAR KRIJGEN ZE HEEL VEEL COMPLIMENTEN VOOR.

éénpitter moet je een lange adem hebben en soms is het lastig om de juiste personen te vinden die je verder kunnen helpen.’

Naud vindt zijn snuffelstage bij Toffe Zaken meer dan tof. ‘Ik wil graag beginnen aan de opleiding Social work en het gebeuren binnen Toffe Zaken sluit goed aan bij deze opleiding. Jolanda heeft er een gezellige winkel van gemaakt waar erg veel te doen is. Klanten die hier komen zijn ook altijd verast over ons aanbod en ook over

wat onze medewerkers gemaakt hebben. We verkopen eersteklas producten die in winkels in de belangrijkste winkelstraten in Leeuwarden niet zouden mistaan. Het is hartstikke leuk om met de medewerkers als Femke, Virdis en Maud te mogen werken. Ze doen hun best om producten te maken en zien meteen het eindresultaat. En ook dat het verkocht wordt.’

Jolanda van Dijk: ‘We verkopen cadeautjes en hebbedingen voor

jong en oud, in verschillende prijsklassen zodat er voor ieder wat wils is. We volgen de trends en proberen ons te onderscheiden. Op de socials Facebook en Insta kun je volgen wat we doen en wat we verkopen. Ook online zijn we van de partij op www.toffezakenstore.nl of kom gewoon lekker langs in onze leuke winkel aan de Gedempte Haven 22 te Grou en laat je verrassen! Er is bijna niemand die zonder een aankoop onze mooie winkel verlaat. En daar zijn we best trots op!’

KLAAS K. TE L.

Kun je je dat voorstellen? Een gestoofd varkensoor in zes stukjes verdelen?

Dat zullen mijn Amsterdamse roots wel zijn, zei ik tegen een kennis die me met mijn bejaardenbandje op straat had zien spelen en me op mijn muzikale kwaliteiten aansprak. Heb jij Amsterdamse roots dan, vroeg hij. Ik dacht dat je volbloed Fries was. Mijn overgrootvader stond vroeger in Amsterdam op straathoeken liedjes uit zijn mondharmonica te blazen en probeerde zo zijn kostje wat bij elkaar te scharrelen, zei ik. Ik denk nog wel eens aan hem als we weer voor vijftientwintig euro een hele middag staan te spelen op een braderie in Surhuisterveen. Maar met de muzikale carrière van mijn Amsterdamse voorvader is het niks geworden. Hij is opgepakt wegens landloperij en toen naar Drenthe gedeporteerd naar een kolonie van de Maatschappij van Weldadigheid. Daar ging men hem opvoeden tot een eerzaam en vooral productief mens. Net als vele andere tienduizenden arme sloebers, gelukkige landlopers en kleine criminelen, werd hij gedwongen uit zijn omgeving weggehaald om op het land te werken in Drenthe. Volgens de verhalen is zijn mondharmonica daar in beslag genomen en mocht hij alleen op zondagochtend het liedje Er Ruist Langs De Wolken spelen.

Maar een mondharmonica is wel een instrument waar je eigenlijk iedere dag een half uurtje op moet oefenen en alleen een liedje op zondagochtend is niet genoeg. Je kunt het wel een beetje vergelijken met de mensen die gedwongen uit hun woningen in Afrika gehaald werden om een slavenbestaan op een plantage in Suriname op te bouwen. Dat was toch heel wat anders, zei mijn kennis. De regering en de koning gaan daar nu namens het Nederlandse volk excuses voor aanbieden, heb ik gehoord. Nou niet namens mij, zei ik. Ik ben zelf een afstammeling van mensen die een slavenbestaan leden. Die slaven in Suriname zijn 150 jaar geleden al bevrijd. Mijn muzikale overgrootvader waarover ik je net vertelde, heeft tot aan zijn dood in Drenthe moeten wonen. Zijn laatste jaren zelfs in Assen. Maar toen was het ook snel met hem gebeurd. En meer dan liedjes uit de bundel van Johannes de Heer heeft hij nooit mogen spelen. Die is dus nooit bevrijd. De slavernij in Nederland heeft zo’n beetje tot de Tweede Wereldoorlog bestaan. Het werd door de bestuurders van ons land niet zo genoemd, maar een wezenlijk verschil was er niet.

Een andere grootvader werkte hier in Leeuwarden bij een herenboer aan de Troelstraweg. Zes dagen per week, maar op zijn vrije zondag voor en na de kerk wel nog even de koeien melken. En hij werd alleen maar aangenomen daar omdat hij een dochter had, mijn moeder, die daar als dienstmeisje kon werken.

Veertien jaar was ze. Van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat poetsen, dweilen, afwassen, bedden opmaken en de familie aan tafel bedienen. Eén zondag in de twee weken

had ze vrij en kon ze even naar haar moeder en zusjes. En het beetje geld dat ze voor haar werk kreeg kon haar moeder goed gebruiken, want die herenboer betaalde mijn grootvader te weinig om zijn gezin van te kunnen onderhouden. Als de boer eens een royale bui had en er was een koe of een varken geslacht, dan kreeg mijn familie met een groots gebaar een varkensoor of een stukje van een koeien- uier.

Kun je je dat voorstellen? Een gestoofd varkensoor in zes stukjes verdelen? Ik heb nog nooit een varkensoor gegeten, zei mijn kennis. Ik zal je binnenkort het recept sturen, zei ik. Je hoeft er niet voor naar de slager, bij de dierenwinkel verkopen ze gedroogde varkensoren. Mijn kennis reageerde niet heel erg enthousiast. Je maakt je er nogal druk over, zei hij. Nee hoor, zei ik, ik lust best een stukje oor of een uierbiefstukje. Bovendien trekt de regering 200 miljoen euro uit voor een fonds om de bewustwording van het Nederlandse slavernijverleden te vergroten. Dan worden de gedwongen deportaties van mensen naar Drenthe en het uitbuiten van minderjarige meisjes door herenboeren vast ook wel uitgelicht. Dus verwacht ik binnenkort een telefoontje van een minister of het goed is dat hij samen met de koning en Maxima even langskomt zodat ze persoonlijk hun excuses kunnen aanbieden aan mij als nakomeling van Nederlandse slaven. En misschien is er nog een beetje van die 200 miljoen over waarmee ze mijn lijden als slavenkind wat kunnen verlichten. Kan ik weer eens wat vrienden te eten vragen en ze lekkere gestoofde varkensoren voorzetten.

KLAAS KASMA, KOK IN LEEUWARDEN

**DIT JOURNALISTIEKE
INITIATIEF STEUNEN?
BEZOEK DAN
WWW.LIWWADDERS.NL**

- **HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN EN DORPEN**
(WISSELEND)
- **VERSPREIDPUNTEN**
(DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER* MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: JUMBO*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK:** JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD:** ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DEN BERG, SCHOEN- EN SLEUTELSERVICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH; **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WESTEINDE; **VALERIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY’S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN:** HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ ’T WAP, DALSHIEM FOTOGRAFIE, PIZZERIA ADRIANO; **ALDÂN:** POIESZ*, SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECH-TERP/SCHIERINGEN:** POEISZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJKCENTRUM; **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*; **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*, PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEK-LAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET:** SNACKBAR ’T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGERIJ ATLAS; **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOPSTRAAT; **TIJNEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION; **WTC:** JUMBO*; **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, , DECO HOME, BIO BIJ JANSEN, FRIESE SCHRIJFKAMER, SCHOOTSTRA VIS*, FIETSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*; **ZUIDERBUREN:** JUMBO*; **DE HEMRIK:** , GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN:** RESTAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: BOUWBEDRIJF DE VRIES , ORANJE HOTEL*, AKO STATION*, STATIONS KAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RESTAURANT SPINOZA, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O’RYAN, EETCAFÉ HET LEVEN, **IJZERHANDEL POSTMA**, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL ’T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KELDERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT BOSPORUS, RESTAURANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAPELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPEREN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE BRASS, RESTAURANT DE VLEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE BRASSERIE MARIA LOUISE, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, CROISSANTERIE VITTORIO, SNACKBAR ELY’S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUSHOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOUS • **GROU:** ESSO TANKSTATION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WERGEA:** SUPERMARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:** IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMERHOUT • **AKKRUM:** POIESZ, HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE BLAUWE TENT, SLAGERIJ • **WYTGAARD:** FREDERIKA’S TAARTEN & SA • **STIENS:** ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIMERA, HOTEL VAN DER VALK • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, VISKRAAM BINNE VAN DER KOOI, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR • **BURGUM:** BOEKHANDEL FRANKE ATSMA EN ANNEKE JAGER

AANGEPASTE VERSPREIDING WEGENS CORONAVIRUS:
 EXTRA KRANTEN BIJ DE SUPERMARKTEN

Prijsvraag

Het café aan de Weaze riep bij velen mooie herinneringen op. Ook ontvingen we opmerkingen over de verloederde gracht in het hart van de stad en of dit nu echt niet anders kon. Wellicht duiken we nog eens in deze bijzondere materie waar de gemeente ook geen raad mee lijkt te weten.

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
 8911 CJ Leeuwarden
 0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

**NOORD
 NEDERLANDSE
 BESTRIJDINGSDIENST**

Noord Nederlandse Bestrijdingsdienst
 Miedwei 4
 9081 AJ Lekkum
 Telefoon: (06) 5354 3006

AUTOWASSTRAAT FOKKINGA
DE RUYTERWEG 98
T. 058-2151047

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

Service voor welhaast vooroorlogse prijzen

Vakmanschap is meester-schap. Dat geldt voor allerlei beroepen en ook voor het schoonhouden van de auto. 'Het wassen van de auto blijft een van onze speerpunten. Een goede wasbeurt beschermt de auto. Je voorkomt er ellende mee.' De medewerkers van het familiebedrijf van Johan en Wytske Rodenhuis-Fokkinga hoeft je weinig te vertellen over het onderhoud van auto's. Bij Carwash Fokkinga aan de De Ruyterweg bij het Cambuurstadion – de wasstraat loopt van de De Ruyterweg tot aan het Cambuurplein – weet men wat een auto nodig heeft.

Onmisbaar bij het schoonmaken is de voorwasrobot van Carwash Fokkinga. Net als bij schilderwerk is de voorbehandeling eigenlijk belangrijker dan het afverven. Rodenhuis: 'Dat is bij ons niet anders. Bij het voorwassen van de auto worden het zand en andere ongerechtigedheden verwijderd. Dat moet je nooit onderschatten. Daarna kan het wassen beginnen. Na afloop is het resultaat keer op keer verbluffend.'

Een minstens even belangrijk onderdeel bij Carwash Fokkinga is de benzinepomp. Het is nog de enige pomp in Leeuwarden met bediening door vakbekwaam personeel. 'Wie en wat er ook getankt wordt: de tientjetankers zijn ons allemaal even lief. Bedienen, dat hebben we altijd gedaan en dat blijven we doen. Die moeite is

We werken in de wasstraat met gerecycled water

ons niets te veel, dat hoort een beetje bij ons werk: aanpakken! Bovendien houd je op die manier contact met je klanten. Mankeert er iets aan de auto, dan geven we meteen advies of, mocht dat mogelijk zijn, dan verhelpen we het euvel ter plekke. We houden van korte lijntjes.' Rodenhuis en zijn medewerkers vinden goede serviceverlening belangrijk. 'Dat roepen we niet van de daken, dat doen we gewoon. We zitten hier tenslotte ook in een gewone buurt.'

Rodenhuis drukt ten bate van zijn klanten op allerlei manieren de kosten. Neem bijvoorbeeld de verhuurprijs van aan-

Het persoonlijke contact wordt door Rodenhuis in ere gehouden. 'Waar vind je nog een benzinepomp waar je wordt bediend? Vooral de oudere klanten stellen dat nog altijd zeer op prijs. De pompbediening is tijdens onze normale openingstijden: 08.00 uur tot 18.00 uur; je kunt contant of met pin betalen.' De pomp is zeven dagen per week geopend. Bediening alleen tijdens normale openingstijden.

hangwagens. Dat zijn welhaast vooroorlogse prijzen. Waar elders een bedrag van veertig euro wordt gevraagd voor de huur van een kar voor een halve dag, rekent Carwash Fokkinga slechts vijftien euro. 'Dat komt omdat we die aanhangers in eigen beheer hebben en het onderhoud zelf verzorgen. Dat is de eerste winst voor de klant. We hebben hier geen mannetje

rondlopen die bij alle karren langs moet. Zelfs voor een autoambulance, een platte kar, kan men bij ons terecht.'

'We werken in de wasstraat met gerecycled water. De zeep die we gebruiken wordt afgebroken. We letten op het milieu, maar ik hoop dat de politiek niet doorslaat. Het is wel allemaal even genoeg zo.'

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

REDACTIONEEL

Zaken waarmee u zit pakken wij graag op. We zien dat onze lezers onze krant en website waarderen en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u onze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 t.n.v. Veldman Journalistieke Producties. U kunt uw bijdrage ook overmaken aan de Stichting Loods 50 voor onderzoeksjournalistiek. Deze stichting is gelieerd aan Liwwadders, het bestuur bestaat uit Bearn Bilker (voorzitter), Sietske Inberg, Hester Witteveen en Kor van der Meulen. Het rekeningnummer van de Stichting Loods 50 is NL88 RABO 0355.1954.96 onder vermelding donatie en uw e-mailadres. Jaarlijks wordt u uitgenodigd voor onze donateursbijeenkomst. Als u het stadsblad leest, dan merkt u dat Liwwadders niet zomaar een huis-aan-huisblaadje is. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, sporthallen, stamtafels, kantines en wachtkamers) gratis verkrijgbaar in de gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er meestal aangevuld. Bent u als ondernemer/vereniging/zzp'er geïnteresseerd in een bedrijfsreportage, viert u binnenkort feest of wilt u iemand in de bloemetjes zetten: neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl Uw betaalde advertorial wordt gratis doorgeplaatst op onze website en via onze andere mediakanalen. Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

STADSBLAD LIWWADDERS OOK VERKRIJGBAAR BIJ:

SINT ANNAPAROCHE: ALBERT HEIJN EN KRINGLOOP NOCHRIS
BERLIKUM: POIESZ
FRANEKER: POIESZ, ALBERT HEIJN
HALLUM: SPAR
MENALDUM: ROB'S TUINCENTRUM EN KRINGLOOP NOCHRIS
BURGUM: PLUS MARKT, POIESZ, JUMBO EN BOEKHANDEL
VEENWOUDE: PLUSMARKT
DE WESTEREEN: POIESZ

Se make

Door Andries Veldman

Op een mooie zaterdagmiddag trof ik MARTINE WIERDSMA in de Sint Jacobsstraat. Martine is de klachtenbemiddelaar van de gemeente Leeuwarden en mijn vraag was dus: hoe staat het met de klachten, Martine? Nou, dat ging geweldig. Stralend vertelde ze mij dat het aantal klagende burgers over de gemeente Leeuwarden was verdubbeld. Je zou denken dat een dergelijke verdubbeling van de omzet in dit geval tot een mistroostige blik zou leiden, maar niet bij Martine. Klachten? Gooi het maar op het bordje van de klachtenbemiddelaar. Ze weet er wel raad mee.

De titel ombudsman mag ze niet voeren, want dat zou getuigen van onafhankelijkheid ten opzichte van burger en gemeente. En aan een écht onafhankelijke beoordeling van problemen zijn we hier nog niet toe. Daar heb je moedige raadsleden voor nodig. Martine is gewoon een bemiddelaar in dienst van de gemeente. Over de aard van de klachten wilde Martine geen verdere mededelingen doen. Ze vond dat ze haar mond al voorbij had gepraat. Ik moest maar wachten op haar rapportage die in januari uitkomt.

Van onze raadsleden heb ik nog geen vragen zien langskomen. Je zou mogen verwachten dat een verdubbeling van het aantal klachten aanleiding zou zijn om hier eens verder naar te informeren. Dat FNP'er JAN-WILLEM TUININGA of VVD'er MARCEL VISSER of misschien wel nieuwe raadsleden, die zonder last of ruggespraak zouden moeten kunnen functioneren, bovenop de haverkist zouden springen om dit fenomeen tot op de bodem uit te zoeken. Maar, nee. Tot nu toe algehele stilte aan het front van onze controlerende raadsleden.

Ik denk dat de nieuwe raadsleden nu al omkomen in de wirwar van onderwerpen waar ze mee geconfronteerd worden. De ene kwestie volgt de andere op. Of het nu gaat over het plan om een sociale

mij de pis niet lauw

supermarkt te openen of het kappen van bomen bij het nieuwe Cambuurstadion waar vleermuizen in zitten: je moet er iedere keer maar weer een mening over vormen. Onlangs stuurde de provincie de gemeente een gepeperde brief toe over de vleermuizen waaraan je gerust de conclusie kunt verbinden: ze doen maar wat in Leeuwarden. Nu de natuur en volksgezondheid bovenaan de lijstjes van belangrijke thema's staan, plaatst Leeuwarden

een McDonalds in een sportgebied en hakt lukraak bomen om. Het geroffel op de borst over het succes van de verplaatsbare bomen moet de kritiek doen verstommen, moet men hebben gedacht. Ik hoop nog eens iets van de nieuwkomers in de raad te horen.

Zo wandelend door de binnenstad valt mij van alles op waarover je bij de gemeente aan de bel zou kunnen trekken. Neem nou de maandag wanneer er veel te vroeg op iedere willekeurige plaats hopen karton liggen om te worden ingezameld. Of de dagelijkse misère bij de Doelestee en op het Ruiterskwartier. Met veel geraas van apparatuur (het moet lawaai hebben anders is het niks) zijn er dagelijks machinaal uitgeruste schoonmakers in de weer in de binnenstad, maar of het helpt? Mijn vrouw zegt ook wel eens: je ruikt niet op, je verplaatst de rommel.

Onze stadgenoten JES WASSENAAR en AD FAHNER verbaasden zich in een verleden regelmatig over de stand van zaken in hun stad. Ze zaten zelfs even in de steunfractie van D66 om een en ander in goede banen te leiden. Ik geloof dat het allemaal weinig heeft geholpen. In deze krant noemden ze de stad eens 'Een mooie vrouw die zich eens wat vaker zou moeten wassen.' Deze constatering is actueler dan ooit.

Nog altijd is, tenminste als je het wilt zien, de openbare ruimte een woestenij; onaantrekkelijk voor je eigen burgers en voor toeristen helemaal. Bij het zien van honderden meters hobbelend trottoir, bekalkte stoepen, onregelmatig functionerende fontein, ondeugdelijk straatmeubilair (bij de Waag staat een zitbank die met tape aan elkaar hangt) en de rommelige, volgepropte en uitdijende terrassen lijkt het erop dat er bij de gemeente niemand er meer oog voor heeft. Op de historische Bierkelders – in Utrecht zou men er zorgvuldiger mee omspringen – staan nu twee metershoge palmen. Ik zou zeggen: laat ze staan en hang er nog een paar apen in.

MONUMENTALE GLAS-IN- LOODRAMEN KOEPELTHEATER GERESTAUREERD

Het Koepeltheater in Leeuwarden wordt na een periode van stilstand, mede veroorzaakt door corona, weer tot leven gebracht. Ondernemer Tjalling Rollema is bezig met de tweede fase van de groot-scheepse restauratie van het monumentale gebouw aan de Vredeman de Vriesstraat. In het voorjaar 2023 hoopt hij het Koepeltheater weer bij de tijd te hebben. Precies op tijd om het jubileumjaar te vieren.

'Er komt een compleet nieuw verwarmingssysteem in het Koepeltheater, de bar en foyer worden verplaatst en aangepast. Ik verwacht dat het verwarmingssysteem in september kan worden geïnstalleerd. De monumentale glas-in-loodramen in de westgevel zijn naar de restaurateur. Tegen het einde van het jaar verwacht ik dat die herplaatst kunnen worden. We bereiden ons theater voor op de viering van het honderdjarig bestaan van het gebouw. We zijn in gesprek met Hoite Pruiksmas om in samenwerking met hem een groots concert te organiseren.

We zitten wat betreft het 100-jarig bestaan nog in een brainstormfase en het is nog te vroeg om gedetailleerde informatie te geven. Het jubileumconcert is de eerste activiteit in 2023.

Rollema verwacht na dit jubileumconcert weer een reeks concerten te kunnen programmeren en de zaal gereed te hebben voor verhuur. 'Deze zaal leent zich perfect voor middelgrote gezelschappen. We hadden hier onder meer de jubileumbijeenkomst van het Fûns Skjinne Fryske Energij (het Friese fonds voor verduurzaming FSFE) en dan zie je hoe zo'n kerkzaal zo'n bijeenkomst cachet geeft. Ook op de theatervoorstellingen van De Kast en van pianist Wibi Soerjadi kijk ik met genoegen terug. En wat te denken van het concert dat door Rob de Nijs werd gegeven? Het derde weekend van april is gereserveerd voor het jubileumconcert van Hoite Pruiksmas waar het geweldige orgel zeker een rol in gaat spelen. Over de verkoop van kaarten komen nog nadere mededelingen.

Rollema, eigenaar van bedrijevencentrum Crystallic, ziet met genoegen dat het gebouw nog nooit zo vol huurders heeft gezeten. 'We sleutelen regelmatig aan het gebouw om het voor onze huurders zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Ik zie een ook een verandering in verhuur. Grote ondernemingen zoals een telecommatenschap zien hun personeel wegens gebrek aan betaalbare woonruimte in de Randstad verhuizen naar de provincie waar ze kleine kantoren in bedrijfsverzamelgebouwen openen om het fysieke contact met hun werknemers te houden. Wij zijn blij dat we hen hierin kunnen faciliteren.'

SPONSOR: ROLLEMA VASTGOED

DE GEZONDE APOTHEEK

OOK OP
ZONDAG GEOPEND
VANAF 12.00 TOT 19.00 UUR
VALERIUSSTRAAT 63,
8916 EA LEEUWARDEN
058-2153399

BESTEL VOOR DE FEESTDAGEN UW VISSCHOTELS OP TIJD OM TELEURSTELLING TE VOORKOMEN

‘Je begint met kentekenplaten en dat breidt zich langzaam uit’

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

‘Ze vragen wel eens wat we aan het doen zijn met ons bedrijf American Store. Dan blijkt dat ze geen idee hebben dat we aan de Foeke Sjoerdswei duizenden decoratieborden per jaar verkopen.’ Fred Nieuwland en Martine Béhague handelen in Amerikaanse decoratiematerialen. Hun Leeuwarder loodsen staan vol rekken met kentekenplaten, reclameborden, mokken, mintdoosjes en gadgets. Er lijkt geen nee te koop in deze wonderlijke wereld van branded merchandise. ‘Je begint met kentekenplaten en dat breidt zich langzaam uit’, aldus de nuchtere handelaren.

In 1978 vertrok Fred Nieuwland op zeventienjarige leeftijd naar de Verenigde Staten. Hij ging naar Dalton in de staat Georgia, waar hij een studie marketing en management volgde en tegelijkertijd met z’n handen aan de slag ging. Nieuwland is het type aanpakker. Ouders, broer en oma hadden een haringinleggerij aan de Bleeklaan. Opa Frits Braams handelde in radio’s aan de Voorstreek. In Dalton aangekomen drukte Fred Nieuwland bij een grote tapijt-industrieel op de bel met de vraag of hij daar kon komen werken. Het bleek te gaan om de firma Beaulieu, opgericht door een Vlaming die naar de VS was vertrokken en er big business dreef. ‘Hij vond het wel mooi dat ik op de bel drukte. Ik moest de spoelen vervangen van de enorme weefgetouwen en kreeg daarvoor honderd dollar voor dertig uur werken. Soms dronken we een biertje.’ Terug in Nederland, werd hij door zijn vriend Charles Schaaf, zoon van de bekende dominee Ype, overgehaald om naar Marseille te komen. ‘Ik kon er wel werken in de beveiliging. Ik begon aan de Cote d’Azur als garçon de café totdat de eigenaar zei dat hij mijn kennis van het Frans van de Leeuwarder Schoolvereniging (LSV) onder de maat vond. Later in een strandbar pikte ik die taal automatisch op. Als je moet, dan leer je snel.’

Als beveiligiger werkte Nieuwland bij een Monoprix, waar hij ontdekte dat zijn collega-beveiligers en de eigenaar van de

American Store, een als Amerikaanse diner ingerichte ruimte met jukebox en Coca Cola-bar, is vooral een groothandel die andere handelaren bedient. Maar een belangrijk deel van het werkzame leven van de zestigers speelde, en speelt, zich af on the road in heel Europa. Nu doen ze nog een stuk of vier grote beurzen, terwijl ze voorheen zo’n tweehonderd dagen van het jaar op pad waren. Fred Nieuwland: ‘Die beurzen, dat is massa. Daar moeten we het van hebben. Veel publiek rond de kraam. Neem de beurs Artigiano de

winkel, een soort Hema, er diverse nevenverdiensten op na hielden die buiten de cao vielen. ‘Als je niet oppast, word je daar geleidelijk in meegezogen.’ Een van de beveiligingslocaties was het horecabedrijf Flunch, waar Martine Béhague de scepter zwaaid. Martine: ‘Ik had van mijn personeel al gehoord dat er een blonde verschijning in de zaak rondliep. Hij liep in een regenjas, net zo een als Columbo.’ Martine bonjourde de rest van het personeel op een zijspoor en de rest is geschiedenis. Ze is nu hoogstwaarschijnlijk de enige Française die behoorlijk Liwwadders

spreekt. Béhague werd in Lille geboren en spreekt ook het dialect Ch’ti. Haar tocht met Fred van het mondaine Marseille naar het haar volstrekt onbekende Nederland vergelijkt ze wel met de postbode uit de hilarische film Bienvenue chez les Ch’tis. Alhoewel er van een strafoverplaatsing, zoals van de postbode, in haar geval geen sprake was. ‘Toen we elkaar in 1984 ontmoetten, kenden we onze liefde voor Amerika nog niet.’

Vanuit de Gale Hamkesstraat bouwden ze successievelijk hun merchandise-imperium op. ‘We sneupten in de Yellow Pages, de gele gids in America. Internet had je nog niet. We bouwden langzamerhand onze contacten op. Aanvankelijk stonden we voor Nirvana van Hans Jansen op mark-

Fiera in Milaan, dat is een beurs met duizenden kraampjes in veertien hallen, waar in negen dagen zo’n twee miljoen bezoekers komen. Daar handel je met 350 klanten per dag. Daar vindt de handel plaats en onderhouden we onze contacten.’ Martine Béhague: ‘We huren zelfs Roemenen in om onze handel te bewaken.’ Fred Nieuwland: ‘Dat zijn ervaringsdeskundigen, die weten precies hoe het werkt.’ Maar na covid zijn ze het net even anders gaan doen. Covid leerde: minder omzet en meer overhouden.

ten en beurzen met allerhande artikelen.’ Martine: ‘We dachten als Française en Nederlander in België onze slag te slaan. Een lumineus idee, dachten we. Maar we werden gewoon beschouwd als buitenlanders. We hebben daar ons leergeld betaald.’

De twee bezochten oldtimer beurzen en westernshows van Helsinki tot Faro. Martine: ‘Ik heb nooit het gevoel dat ik moet werken.’ Fred: ‘Het geheim van merchandise? Een mok is een mok, die koop je bij de Blokker. Maar staat daar het logo van een Fendt tractor op, dan is ‘ie toch anders. Dan is het leuk. Aparte artikelen, daar houden we van. Neem de Jack Daniels Lynchburg chess set, waar vind je nou zoiets? Ja, hier aan de Foeke Sjoerdswei.’

Speciaal voor jou

LUXE VERPAKKING MET TONY'S CHOCOLONELY

4,95

Extra uitpakken met onze Tony's Chocolonely giftbox

Verras je medewerkers of relaties met iets extra's! Kies voor onze luxe giftbox met een cadeaukaart naar keuze en een heerlijke Tony's Chocolonely chocolade-reep. Keuze uit diverse smaken.

1. Kies een cadeaukaart uit ons assortiment van meer dan 150 cadeaukaarten.
2. Kies een Tony's Chocolonely reep. Keuze uit de smaken Melk, Puur of Hazelnoot.

Primera Bilgaardpassage
Bilgaardpassage 29
8918 HR Leeuwarden

058-2125221
bilgaardpassage@primeranet.nl

Primera

livera

HELE MAAND NOVEMBER
LAAT JE OPMETEN!
& ONTVANG
10% KORTING
OP JE NIEUWE BH

Bij laten zien van deze advertentie

Ruiterskwartier 123 8911 BS Leeuwarden

BISTRO PINOT

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

DE KEUKEN VAN DE KLASSIEKE BISTRO TOONT DE SCHOOONHEID VAN EENVOUD

‘Eigenlijk heb ik zo weer zin om naar Parijs te gaan.’ Inkje Hoekstra en Tariq Gessesse spreken vol vuur over de Franse keuken. In Grou openden ze vorig voorjaar hun Bistro Pinot. ‘De keuken van de klassieke bistro toont de schoonheid van eenvoud.’

Oesters en coquilles ontbreken uiteraard niet op de kaart van Bistro Pinot, evenmin als de confit de canard, choucroute en de steak tartare. ‘We zijn liefhebbers van de Franse keuken’, vertelt vinologe Inkje Hoekstra. Tariq Gessesse houdt ook wel van rock ‘n roll in de keuken (‘Ik kom uit de muziek en ben gek op reizen en verhalen’) en is groot fan van de Amerikaanse kok, schrijver en entertainer Anthony Bourdain, bekend van de bestseller Kitchen Confidential, waarin hij de duistere kant van restaurantkeukens beschreef. In Grou zal het er niet zo wild aan toegaan als bij Bourdain het geval was, maar dat de bistro van de twee jonge ondernemers levendigheid in het Grouster dorpshart brengt is een ding dat zeker is.

DE TWEE AMBITIEUZE ONDERNEMERS ZIJN GOED GESLAAGD IN HUN OPZET. DE ZAAK ZIT REGELMATIG VOL MET EEN GEMÊLEERD GEZELSCHAP GASTEN DIE DE BISTRO NOG MOETEN ONTDEKKEN EN ZIJ DIE DE KWALITEIT AL ONTDEKT HEBBEN EN ZICH DE VINGERS AF-LIKKEN BIJ FOIE GRAS (‘EEN VAN ONZE HARDST LOPENDE PRODUCTEN’) OF EEN RUNDER RIB-EYE. INKJE: ‘HET VERRAST ONS ENIGSZINS DAT HET MOOI DOORLOOPT TERWIJL WE TOCH AL DIK IN DE HERFST ZITTEN. NORMAAL GESPROKEN LOOPT GROU AAN HET EINDE VAN DE ZOMER AARDIG LEEG.’

Kook met eenvoud en behoud op die manier de uitgesproken smaak

De twee leerden elkaar kennen tijdens hun studietijd aan hogeschool Stenden en hun werk in Grand-Café De Walrus in Leeuwarden. Daar zagen ze ook het verschil tussen de theorie, hogeschool Stenden is vooral een

managementsopleiding, en de praktijk. Toen het voormalige eetcafé ‘t Kofschip na een tip van de eigenaren van de Walrus op hun pad kwam, hoefden ze niet lang na te denken. Tariq: ‘Een buitengewone kans werd ons geboden door

de vastgoed- en horecamannen Bas Hollenberg en Arjen Rusticus, die we kenden van de Walrus. Ze hadden het horecapand gekocht. In ons zagen ze het ideale duo om hier aan de slag te gaan en dus boden ze het ons aan om te exploiteren. We kregen goed advies van deze professionals.’ Ook van dorpsgenoot en docent aan Stenden Albert Kooy (De Nieuwe Nederlandse Keuken) ontvangen ze waardevolle tips om Pinot te laten slagen. ‘Albert is fan van ons. Zijn belangrijkste advies is: blijf bij het concept van een bistro. Kook met eenvoud en behoud op die manier de uitgesproken smaak.’

Dordogne, richting Bordeaux.’ Tariq: ‘De horeca bezochten we op dagelijkse basis. Wat wij beschouwen als luxe ervaart de Fransman als alledaags. Dat was ook wel een ontdekking.’ Inkje: ‘Het bijzondere is ook dat iedere regio zijn eigen eetcultuur heeft. Bouillabaisse, schaal- en schelpdieren bij Marseille en worst en Riesling in de Elzas. Wat we in Grou proberen is om onze leeftijdgenoten, de dertigers en veertigers, en Bourgondiërs, kennis te laten maken met de klassieke bistro.’ Tariq: ‘De bistro willen we nieuw leven inblazen met een aansprekende, frisse aanpak.’

Voor hun horeca-avontuur begon, ze startten midden in de coronatijd, maakten Inkje en Tariq een reis per camper door Frankrijk. Het idee om een zelfstandige bistro te beginnen was nog niet bij hen opgekomen. Inkje: ‘We reisden door de bekende wijnstreken waarover ik zoveel had gelezen. We begonnen bij De Apostelhoeve bij Maastricht, de bekende wijngaard waar sinds 1970 kwaliteitswijnen worden geproduceerd. Daarna ging het via de Champagne naar de Bourgogne, Jura, Rhône, Languedoc,

Inkje: ‘Hoewel we in een moeilijke tijd zijn gestart, zien we nu tevreden terug. Pinot is van woensdag tot en met zondag geopend en is ook geschikt voor partijen en vergaderingen.’ Tariq: ‘We hebben het voormalige eetcafé volledig verbouwd en een Franse sfeer neergezet. Dit is toch een aanwinst voor eters uit Grou, Sneek, Heerenveen, Leeuwarden en omstreken?’

WWW.BISTROPINOT.NL
INSTAGRAM EN FACEBOOK:
@BISTROPINOTGROU

WIJ ZIJN VERHUISD NAAR HET CAMBUURPLEIN 1A!

Naast afhalen kunt u in onze ruim opgezette zaak lunchen e.d.

Ontdek nu onze heerlijke menu's én broodjes!

TOM'S
CAFETARIA

- Download onze app voor acties of gratis producten.
- Bestel op onze officiële site www.tomscafetaria.nl voor acties of gratis producten.

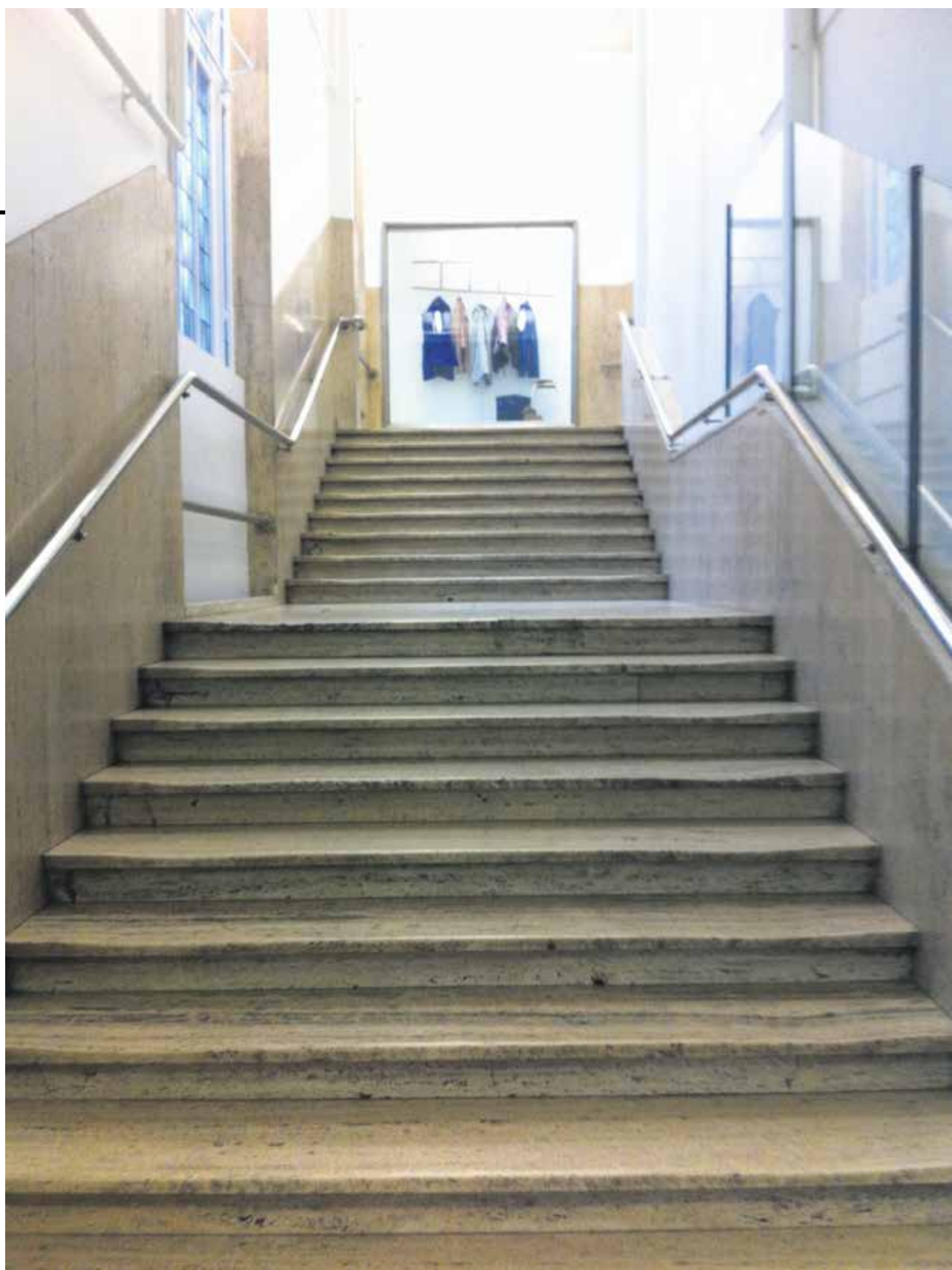
Google play
App Store

WWW.TOMSCAFETARIA.NL

Tekst en foto: André Keikes

Waarom hebben de grootste huizen en paleizen een bordes met trappen, terwijl de alleshebber zich natuurlijk ook best een gelijkvloerse woning kan permitteren? Dat heeft te maken met de status van de treetjes, al is het maar een handvol, zoals bij het Leeuwarder Stadhouders Hof of het tegenovergelegen Stadhuis. De hebbard, in welke betekenis dan ook, staat boven en de onderknuppels moeten zich de trap opslepen om in zijn richting te komen. Door de democratisering hebben we nu de roltrap, maar de vaste trap is een blijvertje.

EEN TRAP VOOR OF EEN TRAP NA

Natuurlijk heeft een bordestrap ook het voordeel dat er een souterrain ontstaat, waardoor daarboven een zogeheten mooie etage, de belle etage, de mogelijkheid biedt over de kruinen van het klootjesvolk heen te kijken. Alsof ze er niet zijn: het ideaal van ieder regentesk denkend individu. Maar wie zou, even eerlijk, niet ook eens even de rumoerige medemens willen vergeten en doen alsof er alleen maar ruisende bomen en blauwe luchten met witte wolkjes bestaan?

Trappen hebben echter niet allemaal zo'n voornaam karakter. Om bij een waterplaats, ook wel urinoir of pissoir genoemd, te komen, moest je vaak een trap af. Bijvoorbeeld bij bruggen die in de stijl van de Amsterdamse School waren gebouwd. Denk aan de Hoeksterpoortbrug uit 1938 en de uit 1934 stammende Vrouwenpoortsbrug. Er wordt niet meer gewaterd op die plekken, tenminste niet in de daartoe bestemde bakken, in de kleine uurtjes wel rechtstreeks in de altijd pittoreske stadsgracht. Onder

de Hoeksterpoortbrug liggen nu de vaartuigen van de Stichting Praamvaren als ze niet in bedrijf zijn. Een andere tak van sport. Enigszins vergelijkbare trappen vind je nog bij de Bierkade of aan andere kades waar in het verleden uit schepen geladen en gelost werd. De Nieuwestad, Emmakade, Willemskade.

Tot de ongetwijfeld meest iconische Leeuwarder trappen behoort de grote, alle etages verbindende, warenhuistrap van wijlen Vroom & Dreesmann, in de nadagen van het 129-jarig bestaan altijd afgekort tot V&D. Het warenhuis had ooit ook nog een brede, witte natuurstenen trap die vanaf de Nieuwestad naar het souterrain leidde, waar de ijssalon en de patisserie van het toen onverwoestbaar lijkende concern waren gevestigd. Maar nog veel mooier was dus de grote, die om de twee liften was opgebouwd; een waar trappenhuis.

Deze monumentale trap begon al beneden, breed uitwaaiend. Dan ging hij, kort onderbroken door enkele plateaus om even op adem te komen, verder omhoog.

Talrijke beginnende Friese kunstenaars werkten er op de etalageafdeling: Jan Stroosma, Bep Mulder, Auke de Vries, Wim van der Veer

Ronde, metalen leuning hielden de klanten met ademnood en kleuters die houvast zochten. Vlak voor je op de eerste verdieping aankwam, had je links een hoog glas-in-loodraam voor wat daglicht en haaks erop een ingebouwde verlichte etalage. Was je eenmaal daar, dan hoefde je nog maar enkele treden voor je weer een hele etage aan winkelplezier kon betreden. Naar de tweede etage ging het op vergelijkbare wijze.

Bij het klimmen of dalen zag je naast je de liften bewegen, waarvan het knopjespaneel destijds het exclusieve domein was van heuse geüniformeerde liftbedienden. Of ze ook petten met kleppen en logo droegen, daar wil ik afwezen. Als klant met gezonde benen moest je het niet proberen in te stappen. Je kon toch die prachtige trap nemen? Maar als je met je oude omaatje op stap was, dan mocht het ineens wel. Dan knipoogde de liftmeneer zelfs en maakte hij

wel eens een grapje, waar om je geacht werd te lachen.

Toen V&D eind jaren zestig roltrappen kreeg, verloor dat deel van het warenhuis snel zijn betekenis. De monumentale, in travertijn natuursteen uitgevoerde trappen raakten, grotendeels weggetimmerd achter karakterloze panelen, helemaal uit het zicht. Dat werd ons toen verkocht als de vooruitgang. Wie die warenhuistrapervaring heeft gemist, kan een veel kleinere versie nog genieten in de Hema in Harlingen of juist een grotere in onder meer De Bijenkorf in Amsterdam.

De liftbedienden verdwenen al eerder, je moest zelf gaan drukken, en op zeker moment was er nog maar één kleine, karakterloze lift over. Niemand dacht er nog veel aan. Behalve als je op de meubelafdeling op drie hoog een zwaar pakket kocht, dan wezen de in die nadagen altijd vermoeid ogende verkopers je behulpzaam aan hoe

je de troep af moest voeren: pak toch de lift. Overigens zonder zelf ook maar een poot uit te steken.

In de jaren zestig van de oude eeuw, toen de trap nog een onmisbaar onderdeel van V&D was voor het talrijke warenhuispubliek, werd er ook werk van gemaakt. Onder leiding van de uit Duitsland afkomstige Johannes Lehmkuhl werkten talrijke beginnende Friese kunstenaars op de etalageafdeling van het toen nog niet landelijk aangestuurde warenhuis. Auke de Vries begon er, Wim van der Veer, Jan Stroosma en Beb Mulder. Het leverde uitgesproken creatieve vondsten op, zoals zelfontworpen rekvisieten, handgemaakte etalagefiguurtjes en omvangrijke gevelornamenten.

Wat ze met die trappen deden, was ook heel opmerkelijk in die dagen. Tijdens een Franse, Braziliaanse of Italiaanse week liep je er in mediterrane sferen tussen door de jonge etaleurs gemaakte wijnranken of palmbomen. Op de achtergrond hoorde je chansons of bossanova. Hoe die landen er in het echt uitzagen, dat wisten de meeste Leeuwarders nog niet.

Eens een Leeuwarder...

Tekst en tekening: André Keikes

Wat is nou precies een bekende Leeuwarder? Sterker: wat is een Leeuwarder? Er zijn zo veel varianten. Je hebt fulltime-Leeuwarders, deeltijders, freelancers, neo-Leeuwarders, post-Leeuwarders, interim-Leeuwarders en ook would-be-Leeuwarders. Ik ken zelfs een Leeuwarder te Lelystad, die consequent Liwwadders praat met zijn (niet in Leeuwarden geboren) papegaai.

Ik teken ze in ons aller biotoop: de straten en stegen, kades, pleinen, huizen en gebouwen van deze stad. Ook stadgenoten die ons ontvallen zijn, maar door gerichte gebruikmaking van ons geestesoog blijven voortleven in de wereld van nu. Een Leeuwarder is, laten we het daar op houden, iedereen die 'wat heeft' met Leeuwarden. En verder geen gemopper, geklaag of kritiek op mijn keuze, die is wat-ie is, al had het natuurlijk ook een totaal andere selectie kunnen zijn.

DEEL 10 Peter Karstkarel

Toon kunsthistoricus en architectuurkenner Peter Karstkarel een baksteen en hij weet je een uur of langer te fascineren met alle mogelijke feiten en dwarsverbanden deze steen betreffende. Over het type steen bijvoorbeeld en over wie ermee werkten, de geschiedenis van de baksteen in het algemeen en de Friese in het bijzonder. Karstkarel weet heel veel over kunst en architectuur, hij schreef er ook een stapel boeken over en hij bezocht vrijwel elke zaal in Friesland en vele daarbuiten om er uit te leggen hoe fascinerend bijvoorbeeld pinakeltjes zijn. Hetzelfde geldt trouwens voor steunberen en nokvorsten, om maar eens wat te noemen. Het heeft te maken met de overtuiging dat het leven interessanter wordt als je er beter in verdiept. Karstkarel heeft in de loop van de jaren heel wat mensen naar hun stad 'leren kijken'.

Bagijnesteeg

**DONATEURS ZIJN BROODNODIG
VOOR GOEDE JOURNALISTIEK
DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL**

HET 'TRAPPENHUIS VAN V&D' ZIE JE NIET MEER MAAR BESTAAT NOG WEL

Het prachtige oude trappenhuis is vandaag de dag onzichtbaar als je de vestiging van Cotton Club aan de Nieuwestad of Vila op het Ruiterskwartier betreedt, maar hij bestaat nog wel, verzekert ons Ingrid Wallisch van CBRE Retail Investment, de huidige eigenaar van het oude V&D-complex. Dat is een mooie gedachte. Een beetje zoals je denkt aan je geëmigreerde kind: je ziet het dan wel nooit meer, maar je weet dat het nog onder ons is.

De stad kent natuurlijk ook heel wat andere trappen. Brandtrappen bijvoorbeeld, van die grijze stalen dingen, die we wel mooi van lelijkheid noemen, omdat ze een beetje Amerikaans zijn, wat voor velen immers gelijkstaat aan boeiend en spannend. Klassiek Brooklyn in strak Bilgaard. Geen kantoorgebouw kan nog zonder, want de brandweer eist vluchtwegen. Soms zijn ze binnen aangebracht, vaak worden ze buiten aan de gevel geschroefd. Vergelijk ze eens met de trappen naar de brug-urinoirs. Zelfs die werden met oog voor detail gebouwd. Met stijlvolle leuningen, leuke nisjes. Nee, daar doen we niet meer aan. Wat tegenwoordig telt, is puur de functie. Voor mooi ga je maar naar de Harmonie, waarvan je de publiekstrappen trouwens ook niet meteen showallures kunt toeschrijven. Maar met een sfeervol lichtje erop kunnen ze er toch best mee door.

Vanaf het moment dat V&D in elk opzicht landelijk aangestuurd werd en alles in de 63 vestigingen gestandaardiseerd moest worden, was het uit met de bijzonderheid van elk warenhuis op zich. De inventieve en loyale etaleurs kregen als het ware een trap na.

**Heeft u nog oude (kapotte)
gouden of zilveren sieraden?
Ze zijn veel geld waard!!**

Kapot, versleten, onbruikbaar, wij bieden u een eerlijke sloopprijs.

Gouden en zilveren sieraden en munten kopen wij in voor een samen met u te bepalen prijs.

Kom vrijblijvend langs.

**GJ VAN ARK
JUWELIER**
Nieuwestad 18-20 Leeuwarden 058 212 92 91
www.gjvanarkjuwelier.nl
DONDERDAGAVOND KOOPAVOND GEOPEND

ROL: Voel je thuis

Door Henk Weiland

in Leeuwarden!

Er wordt nu naar alternatieve locaties voor een azielzoekerscentrum gezocht. Je vraagt je soms af: waarom moeilijk als het makkelijk kan. Een van die locaties zou aan de zuidkant van Leeuwarden kunnen verrijzen. Liwwadders ging op zoek naar wat er schort aan het kiezen voor eenvoudige oplossingen van een overzichtelijk 'probleem'.

Op 2 november jl. was er in de raadszaal een informatieve bijeenkomst waar de raadsleden vragen konden stellen aan het college, het COA en projectontwikkelaar Zwanenburg over de vestiging van een Regionale Opvang Locatie (ROL) op het voormalige terrein van Tuin! aan de Troelstraweg. Wat onbesproken bleef, is dat het niet om één, maar om twee locaties gaat, waar ook verschillende procedures voor gelden wat betreft woningbouw.

Het hele terrein, drie hectare groot, is begin oktober dit jaar door Kooistra aangekocht en wordt ontwikkeld door projectbureau Zwanenburg. Het gebied wordt doorsneden door de Kampweg met ten noorden daarvan een kavel van 1,5 hectare waar het tuincentrum was gevestigd en ten zuiden hiervan een braakliggend gebied van ook 1,5 hectare.

Op de noordelijke kavel is een asielzoekerscentrum voor 450 bewoners gepland en ten zuiden van de Kampweg 27 woningen voor reguliere woningbouw.

Het enige wat deze locaties, en de plannen die hiermee annex zijn, met elkaar gemeen hebben, is dat ze dezelfde eigenaar hebben en

gescheiden worden door dezelfde weg. Aan de gemeenteraad wordt het echter gepresenteerd als een groot onlosmakelijk geheel onder één noemer: ROL. Om te voldoen aan de beeldvorming wordt er gewag gemaakt van een overeenkomst van Zwanenburg met het COA om tot rendabele exploitatie te komen. Een businesscase die inhoudt dat er een AZC komt met daarnaast een flexibele schil om het AZC financieel rendabel te maken. Op de vraag aan Zwanenburg om inzage te krijgen in de intentieverklaring tussen Zwanenburg en het COA was het antwoord dat hiervan niets op papier staat.

Het enige wat het COA aan Zwanenburg te bieden heeft is dat ze de intentie hebben om een nieuw te bouwen AZC van hem te gaan huren. Wat de flexibele schil betreft: de 27 woningen aan de zuidzijde van de Kampweg, daar gaat het COA niet over. De grond is niet hun eigendom en het bestemmingsplan kan alleen gewijzigd worden door de gemeenteraad. Tijdens de informatieavond was Zwanenburg hier duidelijk over. Het exploiteren van het AZC is alleen rendabel wanneer de gemeente akkoord gaat met additionele woningbouw waarbij het bestemmingsplan gewijzigd wordt. Het is een package deal, waarbij het AZC als breekijzer fungeert voor permanente woningbouw.

ONGEWENSTE GROOT-SCHALIGE WONINGBOUW

Jurist De Lange wees er in een steekhoudend betoog op dat er sprake moet zijn van een bredere afweging. Bij het wijzigen van een bestemmingsplan kan de weg vrijgemaakt worden voor grootschalige woningbouw, en dat is in strijd met de woonvisie uit 2016.

Dat laatste is ook de vrees en het vermoeden van omwonenden van de Troelstraweg. Zeker gezien een ambtelijke notitie uit de hele brij van WOO-verzoeken, waarin een ambtenaar schrijft dat het AZC als katalysator kan werken voor woningbouw achter de lintbebouwing van de Troelstraweg. Ook het feit dat Kooistra en

aan belangrijke voorwaarden voldoet zoals die door het COA en de gemeente zelf zijn vastgesteld. In de basisvereisten voor een opvanglocatie van het COA wordt als minimumeis gesteld dat het terrein groter moet zijn dan 3 hectare. (Ter vergelijking: Het AZC in Sint Annaparochie waar ook 450 mensen verblijven is 3,7 hectare groot). Het beoogde AZC op de locatie Tuin! komt te staan op 1,5 hectare. Op de vraag van Tuininga (FNP) aan de woordvoerder van het COA of het COA zijn eigen voorwaarden wel serieus neemt was het antwoord: 'Wij nemen dit heel serieus, we passen de plannen dan gewoon aan.' Ook de gemeente stelt een flink aantal voorwaarden.

Het toekomstige AZC als buffer tegen geluidsoverlast

Genée, twee vastgoedontwikkelaars gelieerd aan Zwanenburg, eigenaar zijn van het Stadskwartier, waar de Stadskerk aan de Troelstraweg gevestigd is. Ironisch genoeg de plaats waar de chaotisch verlopen informatieavond voor de omwonenden plaatsvond. Dat de gemeentelijk projectleider van het ROL tot begin 2020 bij Zwanenburg in dienst was, geeft ook voeding aan deze vermoedens. Wat dat laatste betreft valt dit alleen de gemeente aan te rekenen. Om alle schijn van belangenverstrengeling te vermijden hadden ze wijzer moeten zijn.

Het is al met al een discutabele business case waar niet alleen het COA, maar ook het college en Zwanenburg elkaar in gevonden hebben. Nog discutabeler is echter de locatiekeus die niet

In een brief van januari 2021 aan de raad worden ook de criteria genoemd waar de locatiekeuze aan moet voldoen. Een daarvan luidt: Buitenruimte als belangrijke factor voor het woongenot van de bewoners'. Een buitenruimte die nu beperkt wordt tot 1,5 hectare en waar mensen blootgesteld worden aan het lawaai van vliegtuigen.

Ook veelzeggend is de zinsnede uit de brief van 27 juni 2022 aan de raad: 'Door sloop van het tuincentrum verdwijnt bebouwing die een akoestische afscherming vormt voor woningen aan de Troelstraweg.' Daar moeten de bewoners van de Troelstraweg blij mee zijn. Het toekomstige AZC als buffer tegen geluidsoverlast. Daar mogen ze de eerste en hardste klappen opvangen.

VALS DILEMMA

Helaas, we kunnen niet anders. Een AZC naast een vliegbasis of buiten slapen in Ter Apel. Dat is volgens Buma en ook volgens een medewerker van Vluchtelingenwerk op de insprekavond de keus waar Leeuwarden nu voor staat. Zo redenerend zou je ook asielzoekers onder kunnen brengen in de parkeerkelder van het Zaailand. Alles beter dan buiten slapen. Zo lang er andere locaties mogelijk zijn, is dit gewoon een drogreden, een vals dilemma. Maar volgens Buma zijn die locaties er niet.

Al tijdens de zoektocht naar een locatie voor een AZC gaf Femke Molenaar, fractieleider van GroenLinks aan dat er ook nadrukkelijk gekeken moest worden naar Blitsaerd of De Zuidlanden. In de Zuidlanden, het gebied ten westen van de Overijsselse Laan waar nu de nieuwbouwwijk de Fellingen is gepland, zou zonder veel problemen een AZC gerealiseerd kunnen worden.

Het is in alle opzichten een veel gunstiger locatie dan Tuin! aan de Troelstraweg. Er is ruimte genoeg om aan de minimumeis van 3 hectare oppervlak van het COA te voldoen. Er is geen sprake van lawaai-overlast van vliegtuigen en er is ook geen overlast voor buurtbewoners wanneer daar gebouwd gaat worden. Ook is de ligging gunstig voor schoolgaande kinderen van asielzoekers. Deze kinderen krijgen geen regulier onderwijs maar krijgen les in een internationale schakelklas. Voor middelbare scholieren is dat in het Pieter Jelles Aldlân en voor basisschoolleerlingen De Weide, ook in het Aldlân. Beide locaties zijn via een veilige korte fietsroute te bereiken.

Dit in tegenstelling tot Tuin! waar je de hele stad van noord tot zuid door moet fietsen. Dat kan gevaarlijke situaties opleveren, zeker voor kinderen die

Hotel-Eetcafé
Duhoux *sinds 1916*

• ETEN • DRINKEN •
• SLAPEN • GENIETEN •

GREATER BUORREN 4-8 • 9088 AE WIRDUM (FRIESLAND)
TEL: +31 (0) 58 255 15 13 • EMAIL: INFO@HOTEL-DUHOX.NL

Bedankt voor dit goede artikel. Graag lees ik meer van dergelijke stukken en daarom scan ik de QR-code en maak direct 1,50 over op de rekening van Liwwadders

vaak amper gefietst hebben, laat staan dat ze gewend zijn aan het fietsverkeer in Nederland.

Toch viel deze locatie af in de zoektocht van het COA en de gemeente. Er worden hiervoor twee redenen gegeven. Ten eerste: De locatie ligt te ver af van een winkelcentrum. Echter het dichtstbijzijnde winkelcentrum is het Willem Alexanderplein in de wijk Nijlân en dat ligt binnen de twee kilometer die het COA hanteert als bovengrens voor de nabijheid van een winkelcentrum. Ook de Lidl in Techum ligt binnen die grens. Bovendien is het een veilige route via een tunneltje. Dit in tegenstelling met Tuin!, waarbij het winkelcentrum dichterbij is, maar waar wel een drukke weg overgestoken moet worden.

De tweede reden om geen AZC in de Zuidlanden te vestigen vonden we terug in een ambtelijke notitie. Het AZC zou een negatief stempel drukken op dit stadsdeel. Nee, liever geen AZC in een wijk waar woningen gebouwd worden voor mensen met een goed gevulde portemonnee en waar geen huis te vinden is dat minder kost dan drie ton. Projectontwikkelaars vinden dat maar vervelend en de gemeente loopt het risico dat haar grond straks onverkoopt wordt.

Liever een AZC waar de asielzoekers kunnen integreren in een sociaal economische zwakke wijk (Bilgaard). Zo degradeer je niet alleen asielzoekers tot tweederangs medeburgers maar ook een deel van je eigen bevolking.

Liever geen AZC in een wijk waar woningen gebouwd worden voor mensen met een goed gevulde portemonnee

ONGEDEELDE STAD

Terwijl het toch allemaal zo mooi beschreven staat in het voorwoord van Hein de Haan in de Volkshuisvestingsvisie van de gemeente Leeuwarden: *De rode draad die door de hele volkshuisvestingsvisie loopt, is dat van de 'ongedeelde stad'. We vinden het belangrijk dat Leeuwarden een samenleving is waarin iedereen erbij hoort en iedereen daadwerkelijk deel kan uitmaken van de samenleving. Dat levert een fysieke opgave op: voorkomen dat er (te grote) ruimtelijke verschillen in de stad ontstaan, bij voorkeur biedt elke wijk plek voor een brede doelgroep en willen we voorkomen dat de allerlaagste inkomens noodgedwongen zich in een beperkt aantal gebieden in de gemeente concentreren. En het levert een sociale opgave op: dat overheden, maatschappelijke organisaties en zorgaanbieders samenwerken en zich inzetten om alle mensen mee te laten doen aan de samenleving.* Waarvan akte.

Dalstra oliebolenkraam

OOK UW UITGEVER HEEFT GENOTEN...

Al jaren een vertrouwd adres voor heerlijke ambachtelijke oliebolle

Dalstra naast de Praxis Mega & Tuin aan de Avondsterweg weg Leeuwarden op de Hemrik

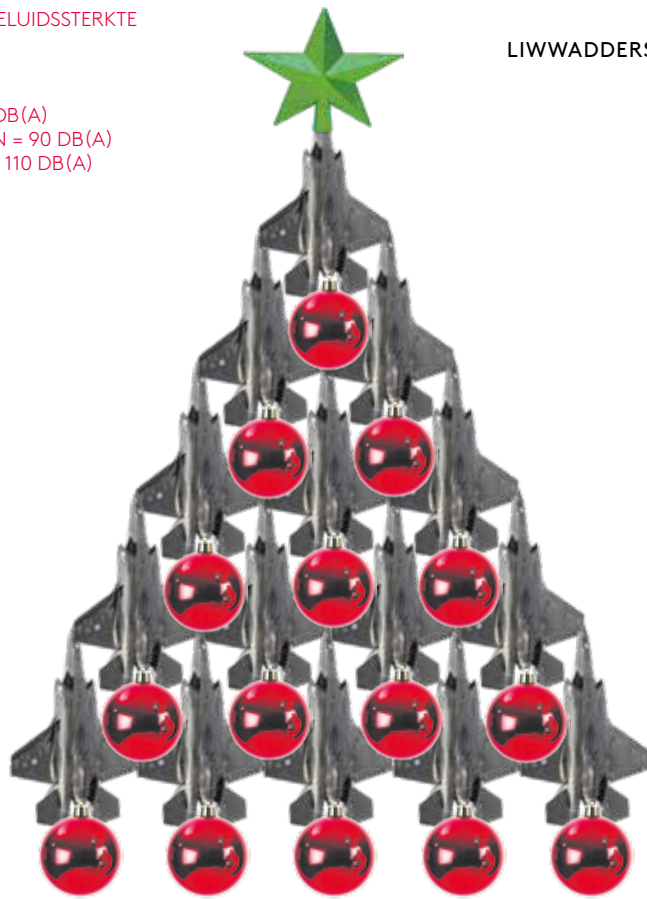
Openingstijden:

Ma t/m vr 11.30-18.00 u • za 10.30-18.00 u • zo 12.00-17.00 u
Oudejaarsdag van 's morgens 8.00-17.00 u

DB (A) IS DE MAAT VOOR GELUIDSSTERKTE

BIBLIOTHEEK = 30 DB(A)
WINKELSTRAAT = 50 DB(A)
ZWARE VRACHTAUTO = 70 DB(A)
POPCONCERT BIJ DE BOXEN = 90 DB(A)
STARTENDE STRAALJAGER = 110 DB(A)

Door Andries Veldman
Beeld Anton Feddema

Vliegbasis bedient zich van vele trucs

Het is een illusie om te denken dat er via de weg van het indienen van procedures en bezwaren vliegbasis Leeuwarden opgeheven kan worden. Er is procedureel veel mis rond de vliegbasis en daar is weinig aan te doen. De vliegbasis maakt gebruik van de ongeschreven wet: 'dwingende reden van groot maatschappelijk belang.' Procederen heeft geen zin en dus is ook de bijeenkomst van de COVM (de commissie geluidhinder) van weinig betekenis. Die boodschap had Theo van Gelder, voorzitter van Groene Ster Duurzaam en lid van de Raad van Toezicht van Milieudefensie, voor de leden van Milieudefensie Leeuwarden, die al een lange tijd strijd voeren tegen de vliegbasis ten noorden van de Friese hoofdstad vanwege ontbrekende en ondeugdelijke vergunningen.

Dat de basis schadelijk is voor de volksgezondheid, daarover is geen twijfel mogelijk, aldus Van Gelder, zelf arts van professie en twintig jaar werkzaam geweest voor het ministerie van Defensie. Alleen staat in dit geval de volksgezondheid een trede onder de landsverdediging. Tijdens een lezing in hotel 't Anker in Leeuwarden openbaarde Van Gelder de 'dirty tricks' waarvan de basis zich bedient om kritiek te pareren en vergunningen te traineren.

Als toehoorder vraag je je af waarom die 'dirty tricks' nog nodig zijn als de vliegbasis een onofficiële status aparte heeft waardoor deze boven de wet staat. Tussen vliegbasis en opposanten is het niet meer dan een tijdrovend kat-en-muisspel. Het instellen van procedures, het stellen van vragen door politieke fracties aan de regering, het sturen van brieven vanuit de provincie; Van Gelder kwalificeerde al deze acties als tamelijk nutteloos.

Een brief van het college van gedeputeerde staten heeft geen enkele kracht. Laat staan die van de lagere overheid als de gemeente Leeuwarden. Ook het overleg, twee keer per jaar, van de commissie geluid is van weinig nut. Van Gelder zei dat dit overleg, dat al meer dan veertig jaar op het provinciehuis plaatsvindt, alleen nuttig is voor de basiscommandant die na afloop een vinkje kan zetten op zijn lijstje: zorgvuldig omgaan met de burens. Op 22 november vergadert deze commissie voor de zestigste keer op het provinciehuis in Leeuwarden.

Vliegbasis Leeuwarden bedient zich van vele trucs om in de lucht te blijven. Van Gelder had een uitgebreide lijst paraat. De basis bedient zich van het argument 'bestaande rechten'. Waar die bestaande rechten precies op zijn gebaseerd is onduidelijk, en of je die klakkeloos kunt inzetten eveneens. De basis meet in verslagen het gemiddelde geluid, terwijl omwonenden juist last hebben van piekgeluid, dat is het plotseling opkomend scherpe geluid van overvliegende jagers. De toegestane geluidswaarden worden zonder aanwijsbare motivatie stiekem

opgehoogd. Waar Schiphol heeft te stellen met een maximum van 58 dB(A), de maat van geluid, noteert Leeuwarden een cijfer van 62. Waarom is onduidelijk. Van actieve informatieverstrekking van relevante gegevens aan overheden of omwonenden is bij de vliegbasis geen sprake. Stikstof- en geluidsgegevens worden systematisch achtergehouden. Ook de natuur- en geluidslin van afgebakende gebieden wil nog wel eens verschuiven. De belasting van natuurgebied wordt op een voor de basis zo voordelig mogelijke wijze gepresenteerd, terwijl het vliegen langs een Natura 2000 gebied net zo schadelijk is als boven dat gebied, aldus Van Gelder.

Aan de lange lijst van trucs had Van Gelder nog een document toegevoegd van een groep vrijwilligers uit de Amerikaanse plaats Madison (Wisconsin) waar de F-35 ook actief is. Hieruit bleek dat het beeld van de totale uitstoot van de vliegtuigen in Leeuwarden niet bekend is of niet eens bestaat. In Madison kwam men tot schrikbarende getallen wat betreft de uitstoot van vluchtige koolwaterstoffen, koolmonoxide, stikstofoxide, zwaveldioxide, fijnstof, ultra fijnstof en koolstofdioxide. Een enkele F-35 stoot tonnen aan stoffen per jaar uit. Tot slot zei Van Gelder dat van een passende beoordeling geen sprake kan zijn.

Volgens Van Gelder speelt vliegbasis Leeuwarden het spel van vertraging met verve. Hij voorspelde dat het verkrijgen van een waterdichte vergunning voor alle activiteiten op de vliegbasis niet gaat lukken. Dan treedt 'de wet' in werking van het algemeen belang. Dat betekent dat de basis kan blijven, mits er gecompenseerd wordt of activiteiten worden verplaatst, bijvoorbeeld naar landen als Estland en Letland. Van Gelder veronderstelde dat die laatste optie het meest waarschijnlijke zal zijn. 'Het is goedkoper om de activiteiten van de basis naar elders te verplaatsen.' Maar dan zijn we vele jaren verder.

Wat de vliegers van de basis hiervan vinden? 'Ik spreek er nog wel eens iemand. Die vinden elders vliegen helemaal geen probleem. Dat gebeurde vroeger ook al.'

Illusie dat basis via democratische procedures in toom wordt gehouden

‘Ik laat zien dat we niet allemaal

Advertorial • Foto Simon van der Woude

perfect zijn en dat het streven daarna wel wat minder kan’

‘Leer er maar mee leven.’ Dat was het advies dat Jeanet Uithoff van meerdere huisartsen kreeg toen ze zich meldde met buik- en darmklachten. Keer op keer dat teleurstellende advies plantte bij haar het zaadje om verder op onderzoek te gaan en mondde uit in een eigen onderneming: Gezond met Jeanet, de praktijk van de inmiddels orthomoleculair deskundige.

‘Mensen lopen, net als ik destijds, rond met vage klachten. Ze zijn vermoeid, hebben weinig energie, zitten in een stressvolle omgeving en worden daardoor prikkelbaar’, vertelt Jeanet Uithoff in het gebouw van Crystallic, waar ze haar praktijk heeft gevestigd. Het zijn allemaal herkenbare verschijnselen die in meer of mindere mate een gelukkig leven in de weg zitten. ‘Zelf zat ik met die geprikkelde darm. Daar valt inderdaad mee te leven, zoals het advies zei, maar prettig was het niet. Helemaal niet als je regelmatig een onwelkom wc-concert geeft.’

Boerendochter Jeanet Uithoff, haar ouders hebben een melkveehouderij in Waskemeer, vatte de koe bij de hoorns en ging op onderzoek uit. ‘Ik pakte alles op wat met gezondheid en voeding

Jeanet Uithoff is zeer actief op het sociale mediaplatform Instagram als @gezondmetjeanet. ‘Daar kun je precies zien wat ik doe. Er staan veel tips op en ervaringen van mensen met uiteenlopende klachten. Op Instagram laat ik zien dat bewuste en gezonde keuzes heel makkelijk toe te passen zijn. Ik laat zien dat het allemaal om balans draait. Hoe mijn nuchtere boerenfamilie hiernaar kijkt? Ze vinden het steeds interessanter. Mijn vader laat zelfs zo nu en dan zijn ontbijtkoek staan.’

Bouw aan een sterke, bewust gezonde voedingsbasis voor het hele gezin

te maken had en probeerde patronen te ontdekken waarom mensen doen wat ze doen.’ Veel van het ongemak valt terug te voeren op de leefstijl en op het kopen van in de supermarkt verleidelijk gepresenteerde producten die je beter zou kunnen laten staan.

In oktober 2020, midden in de coronacrisis, ging ze van start met Gezond met Jeanet. ‘Dat leek mij een goed moment om mensen bewuster en weerbaarder te maken.’ Gezond met Jeanet biedt nu bijvoorbeeld een online cursus aan: gezond gezin. De flyer meldt hierover: Het beste voor je

kind, wie wil dat niet? Gezondere voeding voor kinderen verdient prioriteit en dit begint bij jezelf. Moeilijk? Nee hoor. Ik maak het gemakkelijk, haalbaar en we hebben fun in mijn online programma. Bouw aan een sterke, bewust gezonde voedingsbasis voor het hele gezin. Zo weet je altijd en overal wat je keuzeopties zijn.’

Om inzicht te krijgen in de algehele gezondheid van iemand met vage klachten behoort een EMB-bloedtest tot de mogelijkheden. ‘Dan laat ik naar aanleiding van een vingerprikje een rapport opmaken door een laboratorium en bespreek dit met de cliënt. Zie zo’n bloedtest als een APK van je lichaam. De uitslag geeft aan welke terreinen je aandacht zou moeten geven. Ik heb inmiddels al zo’n honderd van die tests afgenomen.’

Jeanet Uithoff studeerde aan NHL/Stenden small business retail. Daarvoor zat ze op de

schoonheidsopleiding van de Friese Poort. ‘Ik werk nu aan de innerlijke schoonheid, toen aan de uiterlijke.’ Na haar studie en baantjes bij onder meer Esprit in Leeuwarden, Lodewijk Mode in Franeker, een camping bij Bakkeveen en Doppio in Haarlem kwam ze aan het werk bij een bedrijf dat handelde in gezonde voeding voor het kinderdagverblijf in Amstelveen. ‘De werkzaamheden bij dat laatste bedrijf gaven me geen voldoening. Ik wist wel: met gezonde voeding wil ik verder.’

‘Gezond met Jeanet draait om bewuster kiezen wat je eet. Een taartje hoeft je echt niet altijd af te slaan. Maar als je een croissantje eet, moet je daarna wel even wat extra groenten tot je nemen. Alles draait om balans en heeft zijn uitwerking op de werking van hormonen, stressgevoeligheid, darmbalans, vitaminen, mineralen en overgevoeligheden voor bepaald voedsel.’

Langzaam gegaard rundvlees

Ananas

Koriander

6,95

NUEVO!

QUESADILLA BARBACOA

Follow us @TacoMundoNL

DEEL JOUW FAVORIETE #MUNDOMOMENTS OP INSTAGRAM EN MAAK KANS OP LEUKE PRIJZEN

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

Advertorial

MEISJES MAAKT HET VAAK NIET UIT WIE DE HOOFD-PERSOON IS IN EEN BOEK

‘Stap binnen in een wereld vol avonturen, waar iedereen weer even kind mag zijn. Voor de mooiste boeken, het leukste speelgoed, de liefste knuffels en de prachtigste kaarten. Laat je verrassen in de winkel of bezoek ons online. Erna de Vries, Kiki Theunnissen en Antoinette van den Berg van kinderboekwinkel De Toverlantaarn kunnen de tekst op hun flyer volmondig beamen. ‘Onze boodschap is simpel: We willen mensen gelukkig maken die op zoek zijn naar een mooi boek.’

‘WEET U WAAR UW KIND VAN HOUDT?’

Het is vaak een van de eerste vragen die een van de medewerkers van de kinderboekwinkel aan een klant stelt. ‘Mensen die hier komen, stellen vragen en wij vinden het mooi en interessant om die vragen te kunnen beantwoorden’, zegt Kiki in de winkel, die als een klein kinderparadijs is ingericht. Erna: ‘Schrijvers gaan grote thema’s niet uit de weg. En wij dus ook niet. Momenteel is gender zo’n thema waar we bij kunnen adviseren. Er verschijnen steeds meer boeken waarin homoseksualiteit, het hebben van twee moeders of twee vaders en samengestelde gezinnen voorkomen.’ Toch speelt traditie nog altijd een rol. Kiki: ‘Meisjes maakt het vaak niet uit wie de hoofdpersoon is in een boek. Bij jongens ligt dat anders, die vinden nog altijd dat een jongen de hoofdrol moet vertolken.’

Wat erg belangrijk is, en dat geldt voor zowel jongens als voor meisjes, is de cover. Die moet aansprekend zijn. ‘Uitgevers letten daar goed op. Vandaar dat het hier ook zo’n vrolijke boel is in de winkel.’ De Toverlantaarn bestaat al weer bijna dertien jaar en is opgericht door Antoinette van den Berg. In de winkel aan Over de Kelders staat het nooit stil. Erna: ‘Aanvankelijk zagen we veel moeders, oma’s en tantes en nu zie je ook veel meer vaders en vooral tieners die door de kasten gaan.

Mannen lopen nu met gemak de winkel binnen en tieners kijken naar de pareltjes in de kasten.’ Kiki: ‘In een winkel als deze moet wat gebeuren. Je komt direct in een andere omgeving, de sfeer van de winkel doet erg veel. Het is een plek waar we extra informatie kunnen geven over de schrijver, de inhoud, de leeftijdsklasse en de sfeer van het boek.’

De Toverlantaarn organiseert regelmatig bijeenkomsten met schrijvers. Erna: ‘Die schrijvers komen graag langs om over hun boek te vertellen. We hebben ook een leesclub van studenten die leraar willen worden. Zo nemen wij ze mee in de leeswereld van hun toekomstige leerlingen.’

Kiki: ‘Of we nog wensen hebben? Dat is een mooie vraag. Mensen moeten bewuster kopen en niet meteen achter de computer op de BOL-knop drukken. Wij zeggen: kom naar die mooie binnenstad van Leeuwarden en bezoek de parels van de middenstand.’ Erna: ‘Bij lokaal kopen krijg je nog een goed verhaal. En we helpen graag. Hebben we een boek niet, dan bellen we even met Van der Velde of, zoals zojuist, toen iemand uit Rotterdam vroeg om het grote Muizenboek, dan verwijzen we die door naar kinderboekwinkel De Kleine Kapitein in zijn eigen stad.’

Vdmm
van der meulen metaal

Aan-/verkoop én recycling van oud ijzer en metalen voor bedrijf én particulier!

Einsteinweg 16
8912 AP Leeuwarden
+31 58 2130402
info@vdmm.nl
www.vdmm.nl

LEVO is sponsor van Koken met Klaas: iedere dag op www.liwwadders.nl

KOKEN MET KLAAS

Pasta frittata

Zijn er eigenlijk nog mensen die een lunchtrommeltje mee naar het werk nemen? Zo’n plastic bakje met een dik elastiek er omheen. En gevuld met bruine boterhammen met jam en zweterige kaas.

Ik denk het eigenlijk niet. In alle bedrijfskantines hebben cateringbedrijven zich binnen gedrongen en verkopen nu kroketten, gehaktballen, soep uit een pakje en als je pech hebt alleen ‘gezonde’ salades. Toch hoop ik dat er nog mensen zijn die ergens nog een lunchtrommeltje hebben liggen. Klaar zijn met het kantinevoer en een gezellige dikmakende pasta frittata mee naar het werk nemen.

INGREDIËNTEN VOOR 6 PERSONEN:

400 gram spaghetti
1 eetlepel boter
5 eieren
zwarte peper uit de molen
75 gram geraspte Parmezaanse kaas
75 gram salami, in kleine blokjes
150 gram mozzarella, in kleine blokjes
zonnebloemolie
basilicum

BEREIDING:

Kook de spaghetti in ruim water met zout beetgaar. Giet de spaghetti af en roer de boter erdoor. Vermeng in een kom de eieren, peper, Parmezaanse kaas, salami blokjes, mozzarella, basilicum en zout. Schep de spaghetti in een koekenpan. Giet het eiarmengsel erover. Zet de pan op matig vuur tot de randen van het mengsel gestold zijn en het midden ook steviger wordt. Draai met behulp van een bord de frittata om. Bak de frittata nog een paar minuten tot hij stevig is. Laat hem iets afkoelen. Snijd de frittata daarna in 4 of 6 stukken. Doe een stukje in je lunchtrommeltje en verpak de andere in folie om in te vriezen voor een volgende keer als je weer eens genoeg hebt van de vegetarische kantinekroketten.

De producten zijn exclusief voor de horeca!

OVER LEVO

Levo is in 1916 opgericht als onafhankelijk familiebedrijf en is dat tot op de dag van vandaag gebleven. Gevestigd te Franeker en gehuisvest in een ultramoderne fabriek vervaardigt Levo plantaardige oliën, frituurolieën, margarines, en sauzen. Dagelijks wordt op vooruitstrevende en innovatieve wijze gewerkt aan kwaliteit en productverbetering.

Familiebedrijf sinds 1916
LEVO
Dé olie en saus specialist!

VOOR MEER INFORMATIE KUNT U TERECHT OP DE WEBSITE VAN LEVO, WWW.LEVO.NL VOOR EEN ADVIES OP MAAT KUNT U CONTACT OPNEMEN MET LEVO OP 0517-394141 OF STUUR EEN MAIL NAAR INFO@LEVO.NL

LEES OP WWW.LIWWADDERS.NL DE ACTUELE RUBRIEK: KLEIN CORONANIEUWS EN ANDERE ZAKEN

Groenteman Jacky van Dijk zoekt een sociale vent

Groenteman Jacky van Dijk van Demifruit op de markt zoekt met spoed een nieuwe werknemer. Jacky staat als derde generatie op de vrijdagmarkt en dit is onder de huidige omstandigheden niet meer vol te houden. ‘Ik moet er iemand bij hebben anders stop ik met de verkoop in Leeuwarden’, aldus de Groninger Van Dijk. Iedere vrijdag is hij om kwart over vier present om de kraam (tegenover café het Wapen van

Leeuwarden) op te bouwen. Het wordt hem allemaal net wat te veel, aldus de man uit Hoogkerk. ‘Het vroege tijdstip begint mij parten te spelen. Ik zoek een sociale vent van tussen de 20 en 50 jaar oud die me kan komen helpen.’ Demifruit is naast de reguliere groenten gespecialiseerd in Aziatisch fruit.

Wie hem kan helpen kan nu bellen: 06-41574583.

Advertorial • Foto Simon van der Woude

DE MAKELAARDIJ MET VISIE OP WONEN, HYPOTHEKEN EN DUURZAAMHEID

'We waren wat verwend doordat we dachten dat het allemaal alleen maar beter kon gaan.' De wereld van de makelaardij met kopers en verkopers van huizen is enigszins opgeschrikt door de recente ontwikkelingen, zowel mondiaal als regionaal. Een huis kopen of verkopen was al geen sinecure, nu is het advies bijna eensluidend: neem een specialist in de arm. Gooitzen Feenstra van Feenstra Adviesgroep (verzekeringen, financiële planning, makelaardij) aan de Schrans laat hierover geen misverstand bestaan: 'Het zijn beslissingen die goed overwogen moeten worden genomen. Daar heb je een deskundige sparringpartner voor nodig. Feenstra Wonen is het antwoord op relevante vragen.'

Jeanette Kuiper, Martijn Hellema, Amber Jansma, Gooitzen en Thomas Feenstra

DAT HET KOPEN VAN EEN HUIS EEN SPANNENDE STAP IS MAG DUIDELIJK ZIJN. 'WE KUNNEN MET MARTIJN ALLE ZAKEN GOED IN KAART BRENGEN. VAAK KENNEN WE ONZE KLANTEN AL EN WETEN ZIJ WAT ZE AAN ONS HEBBEN.' MARTIJN HELLEMA: 'DIT IS EEN KANTOOR DAT ALLES ONDER EEN DAK HEEFT. OP GEBIED VAN AAN- EN VERKOOP, FINANCIERING EN VERDUURZAMING KUNNEN WE EEN GOED ADVIES GEVEN. WE KUNNEN ZELFS VIA ONZE EIGEN SOFTWARE SPECIEFIEKE ENERGIECONTRACTEN REGELEN. HET IS TOCH ALTIJD FIJN DAT JE HULP KRIJGT VAN IEMAND DIE JE RECHT IN DE OGEN KAN KIJKEN EN DIE BEGRIJPT WAT JE BEDOELT?' GOOITZEN FEENSTRA: 'WIJ LEVEREN EEN EEN-OP-EEN DIENSTVERLENING EN DENKEN MEE MET DE KLANT. NOEM DAT MAAR GERUST OUDERWETSE KWALITEIT.'

Feenstra Adviesgroep heeft in Martijn Hellema een deskundige medewerker aangetrokken die het klappen van de zweep kent als het gaat om de makelaardij en die Feenstra Wonen tot grote hoogte gaat stuwten. Zeg je in Leeuwarden Hellema, dan wordt automatisch de verbinding gelegd met de makelaardij. 'Het is een klinkende naam in dit vakgebied', vertelt Martijn Hellema, die sinds maart 2020 aan Feenstra is verbonden. 'Die naam moet ik natuurlijk hoog houden, dat spreekt voor zich.'

Ook Hellema ziet de bewegende markt van aan- en verkopen aan zich voorbijtrekken en vaart als

'Het beheer van de totale financiële portefeuille wordt belangrijker'

een kapitein een rechte koers met als doel zijn klanten in een veilige haven te loodsen. Hellema: 'Je hoeft niemand wijs te maken dat er niks aan de hand is. Het zijn zonder meer turbulente tijden. We waren verwend met stabiliteit, lage rentes en een goede marktwaarde voor onroerend goed. Nu dalen de verkoopprijzen, kunnen starters minder lenen en is het aanbod nog niet om over naar huis te schrijven. Kortom: een deskundige zet nu alle zaken rustig op een rij, waarna de koper of verkoper een beslissing kan nemen.'

Gooitzen Feenstra: 'Wij zitten al tientallen jaren in dit vak, het vak van aan- en verkoop van woningen, het verstrekken van hypotheeken en bijbehorende verzekeringen, maar ik heb deze situatie nog nooit meegemaakt. Als bekend kantoor in het zuiden van Leeuwarden kent men ons parool: wij doen geen gekke dingen en zorgen voor stabiliteit op gebied van financiën, verzekeringen en aan- en verkoop. Ik merk nu dat de markt kantelt. Het aanbod stijgt, de verkoopsnelheid neemt af en de slagingskansen voor kopers worden beter.'

Met een specialist als Martijn Hellema hebben we nu extra tijd voor de klant.'

'We richten ons ook nadrukkelijker op meerdere doelgroepen die we van a tot en met z kunnen helpen', zegt Martijn Hellema. 'Het beheer van de totale financiële portefeuille wordt belangrijker. In toenemende mate krijgen we verzoeken om de last van financiële zaken op ons te nemen. Het geeft de klant een gerust gevoel wanneer die zaken goed zijn geregeld en ondergebracht bij een gerenommeerd kantoor dat

al jaren heeft bewezen mensen geen knollen voor citroenen te verkopen.'

Gooitzen Feenstra: 'De ontwikkeling in ons vakgebied staat niet stil. Vragen van uiteenlopende aard komen op ons af. Hoe ga je om met het meeverhuizen van een rentecontract? Welke waarde heeft een rentecontract? Hoe zit het met het energielabel voor mijn woning?

Op al die vragen hebben we een antwoord en vaak kunnen we mogelijkheden naast elkaar leggen.'

Dax Gastrobar

Dax Gastrobar te Leeuwarden, staat garant voor gastvrijheid, een goede keuken, prettige bediening, ruime keus in eten en drinken, flexibiliteit, gezelligheid en altijd een goede prijs/kwaliteit verhouding.

- * Dagschotel €10,-
- * Driegangenmenu €27,50
- * Studentenkorting 10% over de gehele rekening

Grote Hoogstraat 32
8911 HB Leeuwarden

Tel. 06-44449349
gastrobardax@gmail.com

UT MUTER ÚT

buro weerbaarheid
Weerbaarheidstrainingen

TRAINING VOOR LERAREN, JEUGDHULPVERLENERS, (KINDER-) COACHES, JONGERENWERKERS OP 16 & 17 MAART
HOTEL BOSCHRIJCK TERSCHELLING

Het boek is te bestellen via: www.utmutterut.nl

Trends?

Dat is toch vaak oude wijn in nieuwe zakken

Advertorial • Foto Simon van der Woude

'Restaurant De Vliegende Hollander presenteert een nieuw team. De neven Sam Kielder en Sven Stoker beginnen op stoom te komen. Als kok blijf ik nog aanwezig, maar langzaam verdwijnt ik naar de achtergrond.' René Kielder is nog niet weg uit zijn bekende restaurant aan de Berlikumermarkt, maar spreekt nu al zijn vertrouwen uit in de nieuwe ploeg. 'Ze zijn klaar om het over te nemen.'

De neven vormen een mooi duo en, aangevuld met Yoëlla Kapitein, Anouk Lucassen en Marit Koopman, denk ik dat ze een prima team vormen om deze zaak op den duur zelfstandig voort te zetten.' Tamara en René Kielder hebben in de loop der jaren De Vliegende Hollander een duidelijk gezicht gegeven. Ze kookten Frans-Nederlands, lieten zich niet al te veel afleiden door trends en keken scherp naar de wensen van hun gasten. 'Zaterdag hadden we tussen vijf en half negen 102 gasten in huis. Dertig andere hebben we moeten teleurstellen.' De belangstelling voor hun restaurant tekent hun vakmanschap en gastvrijheid. René: 'Maar een overdracht komt onvermijdelijk in zicht en daar moet je vroegtijdig actie op ondernemen.'

In de zware coronaperiode heeft Tamara een baan gevonden in de kinderopvang waar ze buitengewoon tevreden mee is. 'Je komt in een heel andere wereld terecht. Het werk, ik zit nog deels in een opleidingstraject, past prima bij mij.' Dat betekende dat René een paar passen harder moest lopen. 'Eigenlijk was dat niks nieuws. Als ondernemer pas je je aan aan de omstandigheden. We hebben goed gekeken naar ons personeel en besloten meer zelf te doen. Sven en Sam waren al bij het restaurant betrokken en daar is hun aanhang nu bijgekomen. Bovendien zijn we nu op

maandag en dinsdag gesloten. Onze koers is nu vooral gericht op het bewaken van de kwaliteit en de stabilisatie van het geheel.'

Sven (18) en Sam (20) zijn nog bezig met hun opleidingen, maar zijn al vanaf hun dertiende betrokken bij de zaak. René: 'Je hoort wel eens gezeur over 'de jongeren', die niks zouden willen en lanterfantten als hun belangrijkste activiteit beschouwen, maar als ik zie hoe zij zich hebben ontwikkeld, dan heb ik daar helemaal geen klagen over. Het zijn aanpakkers die van wanten weten. Ze doen het goed.' Sam: 'René is de denkende kracht en wij zijn de werkende krachten.' Sven: 'Ik ben bezig met mijn opleiding en daar komt de sociale hygiëne nog bij.'

De twee jonge ondernemers staan voorlopig nog onder toezicht van René, maar zullen op den duur hun eigen gezicht aan De Vliegende Hollander geven. Sam: 'Ik denk niet dat wij veel veranderingen zullen doorvoeren. De voornaamste kwaliteit zit toch in de voorbereiding en het consequent uitvoeren van het bereiden van maaltijden met smaak.' Sven: 'René stuurt ons regelmatig uit eten. Dan kijken we goed rond hoe anderen het doen. Het is kijken, proeven en leren.'

Sam: 'Wat we buiten de deur hebben opgestoken? Dat je kleine gerechtjes toch leuk kunt maken.' Sven: 'Dat je in een vleesrestaurant toch ook andere menu's

De meer dan veertigjarige praktijk van René en de hoge bezettingsgraad van het (regelmatig bomvolle) restaurant tonen aan dat de koers van het schip de juiste is. Sam: 'Ons motto is: een goede maaltijd voor een goede prijs.' René vult meteen aan: 'Een goede smakvolle maaltijd. Een goede voorbereiding is het halve werk, wat dat betreft zijn we net schilders. Ik leer ze snijden, bakken en grillen. En blijf zoveel mogelijk weg van trends, dat is toch vaak oude wijn in nieuwe zakken. In dit vak gaat het om pure smaak. Je kunt nog zoveel kunstjes uithalen met een grote lap vlees, je moet daarnaast wel een fatsoenlijke aardappel kunnen koken of een ei bakken. Vaak hangen de bijgerechten er letterlijk maar wat bij. Ik hamer altijd op een compleet, goed gepresenteerd menu. En je moet je kop als kok regelmatig in het restaurant laten zien.'

De Vliegende Hollander presenteert nieuw team

moet kunnen aanbieden, al zijn die voor de kok misschien iets minder spannend.' René: 'Zie je dat ze het al te pakken hebben? En met de vrouwen aan de voorkant komt het ook helemaal goed. We gaan het zien. Ik ben een bewonderaar van de koks Gordon Ramsay en Julius Jaspers. Ramsay is een grote schreeuwerd, maar in de basis maakt hij goede maaltijden. Jaspers, maar

ook Herman den Blijker, behoren tot mijn favorieten. Dit vak leer je in de praktijk. Toen ik bij Van den Brink in Soest begon, wist ik ook nog niet dat ik tot zo'n topkok, ahum, in Leeuwarden zou uitgroeien. Tenminste, dat wordt weleens gezegd als men vraagt om het recept van onze zelfgemaakte dressing. Nou mannen, zo zie je maar, er valt voor jullie nog wel wat te leren.'

EEN GEHEEL NIEUW CONCEPT IN NOORDEN VAN NEDERLAND

Advertorial

'Doosjevlees is uit nood geboren tijdens de coronaperiode. Maar we gaan er stug mee door, want we hebben er een enthousiaste klantenkring mee opgebouwd.' Ivo Krikke, directeur van Krikke Groothandel en Ambachtelijke Slager in Grou, zegt dat de belangstelling voor de online dienst Doosjevlees boven verwachting goed is uitgekapt. 'Lokaal geproduceerd vlees voor een scherpe prijs, gratis aan huis bezorgd.'

Net als bij veel andere ondernemingen kwam ook bij Krikke corona als een schok binnen. Ivo Krikke: 'De datum 17 maart 2020, toen je je realiseerde dat het menens was, staat me nog bij als de dag van gisteren. Niemand kon op dat moment bedenken hoe de nabije toekomst eruit zou zien. Een ding wisten we: we moeten handelend optreden. Er moest iets gebeuren. Aan de voor- en achterkant van het bedrijf moet je maatregelen nemen. Binnen tien dagen hadden we het online-verkoopkanaal Doosjevlees.nl opgetuigd.'

In die tien dagen werd de techniek van de website ontworpen, de vormgeving ontwikkeld, het gebruikersgemak geïnstalleerd en het betalingssysteem geoptimaliseerd. 'We hebben ons gerealiseerd dat onze boodschap glashelder moest zijn: we leveren kwaliteitsvlees voor een scherpe

prijs en kunnen concurreren met vergelijkbare leveranciers. In Grou wordt alles vers gemaakt en geportioneerd. Geen diepvries.'

Op de website www.doosjevlees.nl wordt het hele verhaal volstrekt transparant uit de doeken gedaan. 'Wij werken op basis van vertrouwen. We leveren goede producten en de manier van werken laten we graag zien. Wij brengen met doosjevlees.nl de restaurantervaring thuis. Lekker eten met vrienden of familie, gezellig in je eigen vertrouwde omgeving, met een vleesproduct en kwaliteit die je in een restaurant zou verwachten. Er schuilt een chef-kok in ieder van ons.' Ivo Krikke: 'Ons doel op de korte termijn is om de markt in de regio te vergroten. Daarna introduceren we doosjevlees.nl in de rest van het land. We gaan met zo'n geweldige dienst niet stilzitten.'

SPEK DE CLUBKAS

Krikke Groothandel en Ambachtelijke Slager werkt graag samen met (sport)verenigingen en andere organisaties. 'Een voorbeeld? De kaatsvereniging in Franeker spekt de clubkas door onze vleesproducten aan te bieden. Ze gaan met lijsten langs de deuren om onze superieure gehaktballen of verspakketten te verkopen en verdienen daar een aardig centje mee. Clubs die dat ook willen mogen mij bellen op 06-20136517 en dan maak ik een afspraak met ze.'

KLANTEN KRIJGEN MET DE LIWWADDERSCODE EEN KORTING VAN 20 PROCENT OP HUN TOTALE BESTELLING

Vanuit onze ambachtelijke slagerij leveren wij dagelijks het mooiste vlees aan vele restaurants in Noord Nederland. Dit vlees, van horecakwaliteit, is nu ook voor u bereikbaar via DOOSJEVLEES.NL. Deze kwaliteit vindt u niet in de supermarkt.

HORECAKWALITEIT

Wij werken met de mooiste kwaliteit. Vanuit onze ambachtelijke slagerij, met vakbekwame slagers, garanderen wij u daarom het lekkerste vlees bij u thuis, vers van het slagersmes! Puur vlees met smaak, zonder toevoegingen, geleverd door de boeren uit onze eigen regio.

WAT EN HOE?

We bieden diverse combinaties aan van vlees in een doosje van horecakwaliteit. Vers van het slagersmes, direct vacuümgetrokken en verpakt in een 100% recyclebare kartonnen doos. Wij hebben een doosje vlees voor iedereen, ook voor u. Hoe? Simpel. Kies het doosje dat bij je past, waar het water je bij in de mond loopt, klik aan, bestel en klaar!

TRANSPORT

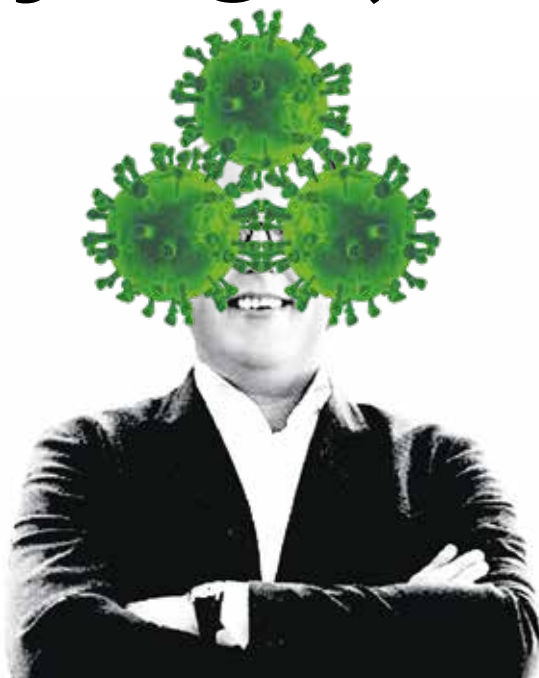
Wij voorzien geheel in ons eigen transport, met vakbekwame chauffeurs die zes dagen per week rondrijden. Bent u veel van huis, dan kunt u ook altijd gebruik maken van onze pick-up points. In Friesland bij Krikke Culinaire Partner in Grou of in Groningen in het Grand Café Groningen. (<https://www.grandcafe groningen.nl/>)

Friso Douwstra (CDA) had geen boodschap

Door Andries Veldman • Beeld Anton Feddema

aan coronabeleid Hugo de Jonge (CDA)

Democratie verdient een samenhangend beschermingsplan. Dat is geen luxe, maar noodzaak, las ik vanmorgen in de Leeuwarder Courant. In NRC stelt de opgestapte burgemeester van Roermond Rianne Donders: Als we willen dat onze democratie niet wordt gesloopt, zullen we ons nu actief moeten verzetten. Dit zei ze nadat Jos van Rey, na zijn veroordeling voor corruptie inmiddels teruggekeerd als wethouder in de Hanzestad, de regels, waaronder die van fatsoen, opnieuw aan zijn laars had gelapt. Hou je mond, had Van Rey in een raadsdebat de burgemeester toegebluft.

Om de democratie te beschermen hebben we integere bestuurders nodig die met rechte rug hun beleid in openbaarheid uitvoeren. We hoeven niet ver van huis om te constateren dat het ook in onze directe omgeving hieraan schort. Ook wij willen graag bestuurd worden door integere bestuurders. In maart volgend jaar zijn er verkiezingen voor de provinciale staten. Eigenlijk zouden er alleen integere aspirant-bestuurders op de kieslijst moeten staan, kandidaten die we blind kunnen vertrouwen en van onbesproken gedrag zijn.

In het gisteravond uitgezonden Omrop-Fryslân radioprogramma van Willem de Vries vertelde Ton Eijer, voorzitter van Horeca Nederland afdeling Friesland, dat hij in de coronaperiode na een overtreding vanwege bierverkoop werd aangesproken door een handhaver. Omdat Eijer in zijn functie als horecavoorzitter een kort lijntje had met de Leeuwarder wethouder Friso Douwstra (economie), inmiddels gedeputeerde en lijsttrekker voor het CDA bij de komende verkiezingen voor de provinciale staten, belde die hem op. Douwstra koos, zo vertelde Eijer blij, de kant van de horecaman in plaats van de handhaver, die had volgens Douwstra wel wat soepeler kunnen zijn en had moeten weggijken. De handhaver moest het doen zonder de steun in de rug die hij van de wethouder had mogen verwachten. Hier manifesteerde Douwstra zich als een sjoemelende bestuurder die geen boodschap had aan het landelijk beleid van zijn CDA-collega minister Hugo

de Jonge, waarbij hij zich indirect keerde tegen het beleid van de gezamenlijke Veiligheidsregio's waar burgemeester Buma (CDA) voor Friesland voorzitter van is. De boodschap van Douwstra was tegen alle landelijke besluiten in: economie voor gezondheid.

Ook burgemeester Buma, Liwwadders schreef hier eerder over, is al eens in een ernstige integriteitskwestie verstrikt geraakt waar een Leeuwarder raadslid de dupe van werd. En zo zijn er meerdere voorbeelden te noemen van zaken die zich direct om de deur afspelen en vaak met de politieke mantel der liefde worden bedekt. Daardoor krijgt het vertrouwen in de politiek steeds opnieuw een forse knauw. Het helpt niet dat media soms dergelijke kwesties als een rimpeling in de vijver beschouwen en overgaan tot de orde van de dag. Het zijn niet zelden de veroorzakers van dit wantrouwen die daarna met veel misbaar schreeuwen om herstel van vertrouwen en verbaasd opkijken van tanende belangstelling voor verkiezingen.

Onlangs maakte het Leeuwarder CU-raadslid Carlijn Niesink gewag van haar verontwaardiging

vanwege 'het niet meenemen' van de raad in de beslissing van een Regionaal Opvangcentrum voor asielzoekers. Uit haar opmerking viel op te maken dat ze graag achter de schermen op de hoogte was gehouden van een en ander. Dat gebeurde bij andere spraakmakende zaken ook, aldus Niesink. Dergelijke praktijken, het informeel informeren van de raad zonder de direct betrokkenen bij het beleid te betrekken, zorgt voor een verdergaand wantrouwen in bestuurders, iets dat de bestuurders keer op keer zeggen te willen bestrijden. Dat Leeuwarder raadsleden momenteel worden gevormd en gekneed tijdens interne academische sessies – geef het maar zo'n mooie titel, dan ontlene ze er status aan, zo zal er zijn gedacht – is eigenlijk van de zotte en lijkt in strijd met het onbevagen, zonder last, controleren van de macht.

Als die bestuurders dan ook nog gaan sjoemelen om een wit voetje te halen bij bepaalde groeperingen, zoals de lijsttrekker van het CDA bij de komende verkiezingen voor provinciale staten, lijkt herstel van het vertrouwen in bestuurders een utopie.

Debat met Sybe Schaap

Tijdens een onlangs gehouden debat bij de Odd Fellows met filosoof, landbouwer en oud-politicus Sybe Schaap werd een onthutsend beeld geschetst van de huidige democratie. Schaap spaarde daarbij zijn eigen VVD, waarmee hij zei dikwijls in conflict te zijn gekomen, niet. Hij vertelde dat de kieslijsten samengesteld worden op vooral één criterium: het behagen van de partijtop. Iemand met een afwijkende mening, hoe relevant ook, wordt niet tot de lijst toegelaten. Schaap zag hierin, hij gaf meer voorbeelden, het verval van een democratische samenleving.

TOM VAN MURIK

Toen wij nog rookten

Als klein jongetje werd ik naar de sigarenboer gestuurd om sigaretten te kopen voor vader, die als hartpatiënt een vet- en zoutarm dieet moest aanhouden. Moeder had bedacht dat een rokertje dan wel een welkome afleiding zou zijn. Vader vond er niks aan, het experiment werd snel beëindigd, maar ik zie hem nog zitten, heel onwennig een sigaret vasthoudend.

Roken was de norm in ons grote gezin. Moeder was een zware rookster. Het plafond boven haar stoel werd door de schilder bij de driejaarlijkse schilderbeurt altijd een keer extra met de roller bewerkt vanwege de zwarte kringen die daar altijd weer opnieuw verschenen. 'Ach, arm schaap', zei ze later eens tegen me toen ik haar vertelde dat ik met roken wilde stoppen. Dat strookte niet met haar ideeën van gezelligheid. De oudere broers en zusters rookten allemaal en toen ik als puber een keer thuiskwam met een pakje shag in het borstzakje van mijn spijkerjack leidde dat niet tot ophef. Het hoorde bij de normale gang van zaken, ook al waren er toen al ouders die zoons en dochters het rijbewijs beloofden als ze tot hun 18de niet zouden roken. Mijn eerste sigaret heb ik gerookt na catechisatie.

Op de middelbare school had je een blikje Javaanse Jongens Tobacco shag. Driekwart zware shag. Het zat tussen de Zware Van Nelle en populaire merken als Samson en Drum in. Geen Mascotte-vloe maar rode Rizla en roken maar!

Bij baantjes in de horeca waren de asbakken belangrijk. Goed schoonmaken na sluitingstijd en alle inhoud verzamelen in een grote metalen prullenbak, water erover en klaar. Dan pas konden de lichten uit en mocht je naar huis. In een discotheek met 1.200 bezoekers op een zaterdagavond kon je de rook in blokjes snijden en het geurmengsel van zweet, alcohol en nicotine was zo penetrant dat de kleren meteen in de was konden.

Thialf werd overdekt en de eerste jaren werd er tijdens de grote toernooien lekker gerookt. Je zag mensen met grote sigaren op de tribune zitten. Bart Veldkamp, die last kreeg van zijn astma, zwengelde daarna de discussie over een rookverbod aan.

In de politiek was de rookruimte the place to be. Een journalist die niet rookte stond automatisch op achterstand want in de rookruimte werd er gelekt bij het leven terwijl er met een groot gevoel van verbondenheid driftig werd gepaft.

Zelfs de meest naargeestige rookruimte aller tijden, in het voormalig postsorteercentrum aan de Snekertrekweg, waar de provincie tijdelijk zat, kon haast gezellig aanvoelen als je er met lotgenoten samendromde.

In het gerestaureerde stadhuis van Leeuwarden leunde ik op tweehoog soms uit het raam om even een sigaret te roken en hallo te roepen naar buurman Jes Wassenaar. Er was een asbak op een geheime plek en soms werd er tijdens een werkoverleg een sigaret gerookt als je wist dat de anderen ook aan een sigaret toe waren.

Tijdens mijn jaren op Vlieland werd het rookverbod in de horeca ingevoerd. De introductie op het eiland ging niet vanzelf. In een paar cafés bleef het nog lang de gewoonte om na het vertrek van de zondagse middagboot, als duidelijk was dat er geen verstekelingen van de keuringsdienst NVWA op het eiland waren achtergebleven, weer een paar asbakken op de bar te zetten. Het werd toen wel steeds duidelijker dat er andere tijden aanbraken.

Het was 2008. Ik stond voor Schiphol een sigaret te roken en gaf toen mijn pakje Marlboro en aansteker aan een vrouw naast me. Ze inhaleerde tot in haar tenen, met het vervelende vooruitzicht van een lange reis met 14 rookloze uren. Ik ging op vakantie naar Madeira. Ik was gestopt.

DE RODE LOPER boekenpassage

TWEDEHANDSBOEKEN VOOR ZACHTE PRIJSJES

DE WET VAN DE KOESTAL - SYTZE FABER
HET SPEK VAN SLAGER BLOM - DINY SCHOUTEN
DE HUISGENOOT - MARJOLIJN UITZINGER
HET ABC VAN DE AMERIKAANSE VERKIEZINGEN
- FRANS VERHAGEN
DE DONKERE KAMER VAN DAMOKLES
- WILLEM FREDERIK HERMANS
IN QUARANTAIN - WLADIMIR MAXIMOV
DE LESSEN VAN MEVROUW LOHMARK
- JUDITH SCHALANSKY

EDDY & HENNY:

'GROATBEKKEN MUT JE OP HUN PLAATS SETTE'

EDDY 'Je hewwe fan die lui die salle wat. Die salle dit en salle dat.'

HENNY 'Maar hun handsjes wappere late, ho maar.'

EDDY 'Altyd de bek in beide hannen, maar as ut erop ankomt drie keer niks.'

HENNY 'Met sukken binne wij gau klaar.'

EDDY 'Dan mut je krekt Henny hewwe.'

HENNY 'Sukke groatbekken mut je op hun plaats sette. Met salle dit en salle dat, dan is ut bij mij fan: wie sal jou daarbij helpe?'

**KEUKEN
RENOVATIE**
n e d e r l a n d

Regio Leeuwarden

- ◆ nieuwe keukendeuren
- ◆ nieuwe scharnieren
- ◆ nieuwe werkbladen
- ◆ nieuwe apparaten
- ◆ nieuwe kranen

Als het om de euro's gaat!

keukenrenovatienederland.nl

06 - 2856 3755

Do. 22 december 2022 | 20.15 uur | Grote of Jacobijner Kerk Leeuwarden
Entree € 25,- | Kaartverkoop: www.harmonie.nl

Erik Bosgraaf & Ensemble Cordevento Kerst in pastoraal muzikale sfeer

Erik Bosgraaf, blokfluit en leiding
Wei Hung, blokfluit
Ivan Iliev en Emma Williams, viool
Femke Huizinga, altviool
Anne-Linde Visser, cello
Alessandro Pianu, klavecimbel

- Arcangelo Corelli:
Antonio Vivaldi :
Johann Sebastian Bach:
Georg Philip Telemann:
- Kerstconcert
'Winter' uit de Vier Jaargetijden
Concerto in F-groot
Concerto in a-klein
Koraalbewerkingen
Aria 'Schafe können sicher Weiden'
Concerto pastorelle

Virtuoze concerten met een hoofdrol
voor de blokfluit, hét archetypische
instrument voor kerstferen.

www.appassionata-leeuwarden.nl

BOUWMEDEWERKER?

Wij zijn altijd op zoek naar vakkrachten:

- bouwmedewerkers en ZZP'ers
- technische medewerkers
- leerling bouwers
- timmerlieden
- metselaars
- schilders

Kijk op de website voor overige vacatures
www.recrutius.nl

• wekelijkse betaling
• veel werk in de regio
• korte lijnen & persoonlijk

Kelvinstraat 17-1,
8912 AN Leeuwarden
T: 058 2030888 M: 06 20073713
info@recruitus.nl

recruit
Bouw & meer **us**

Voor bedrijf
én particulier!

Afvalcontainer verhuur
(van 3m3 tot 40m3)

Milieustraat

Einsteinweg 16 | Leeuwarden

058 213 1018 | info@oldehove-recycling.nl

www.oldehove-recycling.nl

Vrijdag 6 januari 2023 | 20.15 uur | Grote of Jacobijner Kerk Leeuwarden
Entree € 25,- | Kaartverkoop: www.harmonie.nl

Luthers Bach Ensemble & 3 solisten

Erik Bosgraaf presenteert hét Nieuwjaarsconcert 2023

Marine Fribourg – alt
Nils Glebelhausen – tenor
Drew Santini – bas

Luthers Bach Ensemble: kleinkoor
Barokorkest: 8 strijkers; 2 hobo's; 2 blokfluiten; 2 chalumeaus;
trompet; fagot; continuo

Erik Bosgraaf, artistiek leider en dirigent

Een stralend begin van 2023: muziek van de grootmeesters J.S. Bach,
Graupner en Telemann voor o.a. de zelden gehoorde chalumeau!

www.appassionata-leeuwarden.nl

KANTOREN
VERGADEREN
FLEXWERKEN
LUNCHEN

Op zoek naar een
dynamische werkplek
of vergaderlocatie?

Bekijk ons aanbod op
www.crystalic.nl

LEEWARDEN | FRANÇOIS HAVERSCHMIDTWEI 2 | 8914 BC | THE NETHERLANDS

crystalic business park